

Upravištvu Ljubljane, Kmetijska ulica 6. - Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125, 3126. Inzeratni oddelek: Ljubljana, Selemurgova ul. - Tel. 3492 in 2492. Podružnica Maribor: Gosposka ulica št. 11. - Telefon št. 2455. Podružnica Celje: Kocenova ulica št. 2. - Telefon št. 190. Podružnica Jesenice: Pri kolodvoru št. 100. Podružnica Novo mesto: Ljubljanska cesta št. 42. Podružnica Trbovlje: v hiši dr. Baumgartnerja.

JUTRO

Ponedeljska izdaja „Življenje in svet“

Uredništvo: Ljubljana: Knačjeva ulica 5. Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126 vsa ponedeljek jutraj. - Naroča se posebej in velja po poštni prejemani Din 4.-, po raznašalcih dostavljena Din 5.- mesečno. Maribor: Gosposka ulica 11. Telefon št. 2440. Celje: Strossmayerjeva ul. 1. Tel. 66. Rokopisi se ne vračajo. - Oglasi po tarifu.

BLUM JE OPTIMIST

Francoska zunanja politika ostaja zvesta Društvu narodov in zavezniškim državam

Zeneva, 4. oktobra. d. Glede na večerajšnje razgovore francoskega ministrskega predsednika Bluma s češkoslovaškim poslanikom Osuskim in poljskim zunanjim ministrom Beckom trdijo v poučenih krogih, da gre za nova prizadevanja za ublažitev nasprotstev med Češkoslovaško in Poljsko. Francoski ministrski predsednik Blum, ki je imel večeraj ves dan razgovore z zastopniki Anglije, Rusije, Male antante, Poljske, Turčije, švedske in Belgije, je zvečer pred svojim odhodom v Pariz sprejel zastopnike svetovnega tiska, ki jim je izjavil med drugim:

V Zenevo me ni pripeljala nobena posebna naloga. Slo je samo za to, da podčrtam in ojačim tesno zvezo Francije z DN tudi s svojo osebo prisotnostjo. Ugotavljam, da smatra Francija slej ko prej pakt DN za podlago svoje zunanje politike in da vztraja tudi v sedanjem trenutku krize DN povsem na smernicah ženevskih dogovorov. To so bili motivi mojega prihoda v Zenevo. Njegovi rezultati segajo sicer še nekoliko preko tega, izražam pa pred vso svetovno javnostjo popoln optimizem v presoji položaja.

Leon Blum se je dotaknil v nadaljnji izjavi tudi vesti o nesoglasjih, ki so se baje pojavila med Francijo in njenimi zaveznički, pri čemer je mislil v prvi vrsti na odnose med Francijo in Sovjetsko unijo. Morem reči, je dejal, da so vse vesti o kakih nesoglasjih ali zgolj izpremembi naših prijateljskih odnosov povsem napačne. Kar se tiče lokarnskega problema, morem reči, da konferenca petih držav še ni izjalovljena, ker jo pripravljamo že od sedanjaka v Londonu z vsemi razpoložljivimi sredstvi. Lokarno smatramo kot izhodno točko vseh nadaljnjih jamstev za mir. Pri tem pa prav nič ne prikrivamo, da nam je nov lokarnski sporazum izredno važen.

Mogoče se zli paradokso, če v dobi oboroževanja pripravljamo novo razorožitveno konferenco, pogostokrat pa je tudi ta paradoks naraven. Vedno je oboroževanje nanovo vzbujalo misel o razorožitvi, vedno je nevarnost vzbujala misel o varnosti. Blum je nadalje opozoril na valutni dogovor med Anglijo, Ameriko in Francijo ter je izjavil:

Ne gre za nobeno osamljeno dejanje, ki smo ga podvzeli. Stopili smo na novo pot, ki naj bi dovedla do svetovnega gospodarskega mira. Zgodovinsko je dejstvo, da more gospodarska pacifikacija med državami, ki jo izvajajo, pripomoči tudi k politični pacifikaciji. Izjavljam p-ponovo, da zapuščam Zenevo z velikim zadovoljstvom in živahnim optimizmom, ker smatram rezultat zasedanja skupščine DN, ki se je pričelo brez določnih ciljev, zaradi dejstev kot konkretno, namreč zaradi renesanse razorožitvene misli na vojaškem področju, kakor zaradi renesanse razorožitvene misli na gospodarskem področju.

Blum je nadalje opozoril na valutni dogovor med Anglijo, Ameriko in Francijo ter je izjavil:

Ne gre za nobeno osamljeno dejanje, ki smo ga podvzeli. Stopili smo na novo pot, ki naj bi dovedla do svetovnega gospodarskega mira. Zgodovinsko je dejstvo, da more gospodarska pacifikacija med državami, ki jo izvajajo, pripomoči tudi k politični pacifikaciji. Izjavljam p-ponovo, da zapuščam Zenevo z velikim zadovoljstvom in živahnim optimizmom, ker smatram rezultat zasedanja skupščine DN, ki se je pričelo brez določnih ciljev, zaradi dejstev kot konkretno, namreč zaradi renesanse razorožitvene misli na vojaškem področju, kakor zaradi renesanse razorožitvene misli na gospodarskem področju.

Komentarji francoskega tiska

Pariz, 4. oktobra. AA. Davi ob 8.15 sta se vrnila v Pariz ministrski predsednik Leon Blum in minister za gospodarstvo Spinasse.

Listi mnogo komentirajo izjave, ki jih je Blum podal v Zenevi. Posebno poudarjajo pomen naslednjih besed: »Imam vtis, zelo jasen vtis, da bodo vsa prijateljsva Francije ostala ohranjena«.

Poleg tega razpravljajo o učinkih valutnih ukrepov režima.

«Petit Journal» pravi, da je Francija jasno zavzela svoje stališče glede na nova pogajanja o lokarnskem problemu. Pogajanja, ki se bodo vršila o finančnih vprašanjih, gotovo ne bodo v nobenem pogledu vzemirila držav, ki so se s posebnimi sporazumi zvezale s Francijo. Po mnenju francoske vlade bi bil renski pakt prva elapa nove akcije za ureditev evropskih problemov, ki jih ima francoska vlada vedno pred očmi. »Oeuvre« naglašja, da je Blum o priliki svojih ženevskih razgovorov obravnaval tudi gospodarska vprašanja. »Journal« ugotavlja, da so se bili ženevski razgovori vršili v znamenju bližnjega popuščenja mednarodne napetosti. List naglašja, da so posebno Poljaki za obnovo prejšnje trdne poljsko-francoske zveze. »ECHO de Paris« sodi, da se bo francoska politika v primeru neuspeha pogajanj o lokarnskih vprašanjih povsem loženo usmerila v akcijo za vzajemno pomoč, s čimer se bo ustvaril sistem držav, ki so vezane medsebojno z se sklenjenimi sporazumi in ki bo z lahkoto branil mir.

Nevarnost nemškega oboroževanja

Pariz, 4. oktobra. AA. Iz Nimesa poročajo, da je na sestanku vodstva radikalno socialistične stranke govoril tudi podpredsednik glavnega odbora stranke Leon Archambaud, ki je najprej obeležil vlogo radikalno socialistične stranke v vladi ljudske fronte, nato pa se je dotaknil zunanje

politike in naglasil, da je glavna naloga francoske zunanje politike doseči triumf ideje kolektivne varnosti, ki jo posebno ogrožata Hitler. Nemčija je že p-ponovo prekršila versajsko pogodbo, zlasti pa z zasedbo Porenja. Nemčija se tudi z vso naglico oborožuje in bo v nekaj mesecih v orožju že povsem enaka največjim silam. Hitler hoče pripraviti svet, da se pripravljajo za vojno proti boljšeizmu, toda ne sme se pozabiti, da se je prvotno zavzemal za sodelovanje z Rusijo proti zapadnim silam. Njegovo sovraštvo proti boljšeizmu datira odlej, ko je bil sklenjen francosko-ruski pakt.

Govornik se je nato bavil z notranjimi političnimi vprašanji in je zlasti pobijal mnenje, da izgublja radikalno-socialistična stranka v moči, odkar je zavlada la Franciji ljudska fronta. Nasprotno malomeščanske množice, ki so iskreno republikanski nazorov, se priključujejo radikalnim-socialistom. Stranka podpira lojalno sedanjo vlado in je v ostalem to tudi dolžna, ker vlada tako po svoji sestavi kakor tudi po svojem političnem delovanju očitno ustreza volji večine francoskega naroda. Končno se je Archambaud dotaknil valutne reforme in je med drugim dejal, da naloga vlade v tej zadevi ni bila lahka, ker je bilo ljudstvo vzemirjeno zaradi defetistične propagande političnih nasprotnikov.

Španske obtožbe

Zastopnik madridske vlade v Zenevi je objavil komunique, ki dolži Italijo, Nemčijo in Portugalsko, da kršijo dogovor o nevtralnosti

Madrid, 4. oktobra. d. Komunique, ki ga je objavila španska vlada o dogodkih od 8. julija do 29. septembra, navaja med drugim:

Dne 20. septembra je pristalo v Tetuanu 12 velikih nemških letal, ki so jih uporabili za transport tujskih legionarjev v Seville. Dne 12. septembra je pristal v Rio Martinu nedaječ od Tetuana italijanski tovorni parnik »Alicanton« iz Trsta, čegar tovor je obstojal iz plinskih bomb, sestavnih delov letal in orožja. Dne 6. septembra so pristala tri italijanska letala za bombardiranje na Mallorci, kamor je prispel tudi parnik »Nereide« iz Genove, ki je pripeljal 350 ton vojnega materiala, predvsem težkih bomb. V Seville je prispel 7. septembra vlak 23 vagonov iz Portugalske, ki je pripeljal sestavne dele za 14 letal iz Hamburga. Portugalske tvornice orožja so dobavile upornikom veliko večino strojne in topniške municije. Španska vlada je tudi zvedela, da so 27. septembra poslali iz Lizbone na špansko mejo vojni material in vojne pline, kar je bilo dobavljeno iz Italije.

To objavo izpolnjuje seznam dejstev, ki so bila navedena v diplomatskih notah od 15. septembra, poslana podpisnicam dogovora o nevmešavnaju v španske notranje zadeve, kakor tudi Italiji, Nemčiji in Portugalski. Dejstva, ki se navajajo, so neovržen dokaz, da dobavlja več držav, ki so podpisale dogovor o nevmešavnaju, še nadalje vojni material španskim upornikom, ki jih podpirajo tudi na razne druge načine. Španska vlada ima dokaze, da slu-

žijo v vrstah upornikov inozemski oficirji. Komunique je objavil v Zenevi diplomatski zastopnik španske vlade.

Proučevanje obtožbe v Londonu

London, 4. oktobra. d. V angleških uradnih krogih izjavljajo, da vlada skrbno proučuje spomenico, ki jo je predložila madridska vlada DN in v kateri trdi, da sta Italija in Nemčija prekršili dogovor o nevmešavnaju v špansko državljansko vojno.

Bombardiranje Madrida

Madrid, oktobra. AA. Uporniška letala so se večeraj popoldne pojavila nad Madridom in so bombardirala nekatere strateško važne objekte v madridski okolici, svoje naloge pa niso izvršila. Predvsem jim ni uspelo bombardiranje letališča Getafe. Vladna letala so bombardirala neko uporniško kolono, ki je prodirala proti Alcalini Salu. Vladnemu protiletalskemu topništvu je uspelo sestreliti neko uporniško letalo.

Vladni prostovoljci v Toledu postreljeni

Madrid, 4. oktobra. AA. Skupina 90 vladnih prostovoljcev, ki se je zaborikadrala v bogoslovnicu v Toledu, se je predala, ko so nacionalisti zgradbo zažgali. Vsi prostovoljci so bili postreljeni. Vojno ministarstvo je objavilo komunique, po katerem so vladne čete pri Toledu zavzele postojanke nasprotnikov na desnem krilu fronte v bližini Bargasu.

Občinske volitve v savski banovini

Zagreb, 4. oktobra. o. Danes so se vršile občinske volitve v 50 občinah savske banovine. Po doslej znanih izidih je karakteristika ostala ista, kakor je bila pri prejšnjih volitvah v tej banovini. Povsod so sicer zmagale oficijelne liste HSS, vendar pa ob zelo majhni udeležbi volilcev. Najmanjša udeležba je bila v občini Hercegovac v srežu Garešnici, kjer je znašala 6,7%, dočim je bila v samem sreskem mestu Garešnici

9,7%. Največja udeležba je bila pri Sv. Ivanu Zelini (notranjem), kjer je dosegla 74%, vendar pa je to osamljen slučaj, ker je bila povprečna udeležba le 30%. Banske uprave je imela zvečer zbrane le delne rezultate. V mnogih občinah so bile postavljene tudi neoficijelne liste HSS. V občini Erdovcu v zagrebškem srežu je zmagala neoficijelna lista HSS.

Pred devalvacijo lire?

Rim, 4. oktobra. o. Iz dobro poučenih krogov se doznava, da so v teku pogajanj med Londonom, Parizom in Rimom o devalvaciji lire. Preden se bo italijanska vlada odločila za devalvacijo lire, zahteva, da se prej doseže sporazum v teh pogajanjih. Italijanska lira bi se devalvirala za 35 do 40 odstotkov. Če omenjena pogajanja ne bodo uspela, bo italijanska vlada ohranila sedanji tečaj lire. O poteku pogajanj je bila obveščena tudi vlada Zedinjenih držav.

Proslava obletnice abesinske vojne

Rim, 4. oktobra. b. Večeraj so po vsej Italiji na zelo svečan način proslavili obletnico začetka vojnih operacij proti Abesiniji. Prebivalstvo je poslušalo še enkrat govor, ki ga je imel Mussolini pred letom dni po ečji velikega fašističnega sveta, ki je sklenil, da se začne z vojnimi operacijami.

Nemški novinarji v Zagrebu

Zagreb, 4. oktobra. o. Z jutranjim brzim vlakom je prispela iz Splita v Zagreb skupina nemških novinarjev, ki potuje po Jugoslaviji, med njimi zastopniki nemškega propagandnega ministrstva, DNB, lista »Völkischer Beobachter« ter drugih nemških vodilnih listov. Na postaji so jih sprejeli zastopniki oblasti in zagrebški novinarji. V teku dneva so si v spremstvu tiskovnega atašeeja v Berlinu g. Crnjanskega ter zastopnika Presburoja v Zagrebu g. Parmacčevića ogledali zanimivosti Zagreba in okolice. Ob 13. jim je mestna občina pridrila v Gradskem podrumu banket, ki sta se ga udeležila tudi komandant IV. armije general Jurišič, podban Mihalžić in podžupan Kaufman. Popoldne so nemški novinarji obiskali z avtomobilom Sijeme in Sestine, ob 20. pa jim je priredil ban dr. Ružič večerjo v hotelu »Esplanade«. Ob pol 23. so odpotovali z brzim vlakom v Ljubljano, kamor so prispeli okoli pol 2. ponoči. Jutri si bodo ogledali Ljubljano in Bled, nato pa se bodo vrnili v Nemčijo.

Avstrijski šiling ne bo devalviran

Dunaj, 4. oktobra. AA. Finančni minister Drachsler je izjavil, da devalvacija češkoslovske krome ne bo prisilila avstrijske vlade k izpremembi stališča glede šilinga. Slično izjavo je podal tudi guverner Narodne banke Kinböck. V političnih krogih živahno komentirajo prihod bivšega francoskega finančnega ministra Paula Renaulda na Dunaj. Splošno menijo, da se bo z zastopniki avstrijske vlade pogajal o avstrijskih valutnih problemih.

Ceruttijeva misija v Budimpešti

Budimpešta, 4. oktobra. w. Italijanski poslanik v Parizu Cerutti je večeraj prispel v Budimpešto, kjer bo ostal več dni. Novinarjem je izjavil, da je njegov obisk docela privatnega značaja, vendar pa omenjajo v vseh političnih krogih, da ima Cerutti posebno misijo v zvezi z reševanjem podunavskega problema.

Wolde Mariam v Turinu

Turin, 3. oktobra. b. Semkaj je prispel s svojo rodno bivo abesinski poslanik v Parizu Wolde Mariam, ki je nedavno prispel zvestobo italijanskemu kralju. Na postaji ga je sprejel Barlassina, vodja italijanskih misijonov v Afriki, katerega gost bo.

Zunanja politika Rumunije

Antonescu o sodelovanju Rumunije z zavezniškimi in prijateljskimi državami

Pariz, 4. okt. d. Rumunski zunanji minister Antonescu je izjavil ženevskemu dopisniku »Figara« o ciljnih rumunske zunanje politike naslednje:

Zveza s Francijo je podlaga rumunske zunanje politike. Poslednja konferenca Male antante v Bratislavi in ženevski razgovori so pokazali popolno enotnost Male antante. Prizadeval si bom, da še bolj ojačim te stike, ki družijo naše tri države na političnem in gospodarskem področju. Prav tako bom skrbel, da se nadalje razvijejo naši odnosi z državami Balkanske zveze, s katerimi hočemo živeti v najboljšem prijateljstvu. Znano je, da imamo tudi zvezo s Poljsko ter si hočemo prizadevati, da ostane v dosedanji veljavi. Z našim ve-

likim ruskim sosedom bomo nadalje izpopolnili svoje odnose na podlagi sporazumevanja in ojačenja prijateljstva. Z Italijo se bomo znašli na kulturnem in gospodarskem področju. Z Nemčijo vzdržujemo dobre gospodarske odnose. Kar se tiče reforme DN, je to eno izmed najvažnejših vprašanj, ki je na dnevnem redu zasedanja skupščine DN. Izjave, ki jih je podal zunanji minister dr. Krofca v imenu Male antante, so jasno pokazale našo željo, da sodelujemo z vsemi silami za okrepitev pakta DN, ne da bi se odpovedali imenstvu, ki se nam nudi za svobodni razvoj dosedanjega življenja v nedotakljivi okviru naših sedanjih mej.

Panameriška nevtralnost

Predlog Zedinjenih držav za zaključitev pogoda o nevtralnosti vseh ameriških držav

Washington, 4. oktobra. d. Kakor se je zvedelo, so Zedinjene države poslale vladam vseh ameriških držav načrt dogovora o panameriški nevtralnosti, ki naj bi se predložil v odobritev panameriški konferenci v Buenos Airesu. Dasi besedilo načrta ni bilo objavljeno, se je vendar zvedelo, da vsebuje med drugim tudi določbe proti vsem »neoficijelnim vojnem«. Po tem načrtu se mora pred izbruhom sovražnosti izročiti pravilna vojna napoved ali pa uti-

mat. Nadalje določa predlog prepoved izvoza orožja in municije ter prepoved sovjol vojskujočim se državam, kar pa naj bi veljalo le za vojne med ameriški državami ne pa med ameriški in neameriški. Panameriški nevtralci naj bi razsojali, ali gre za vojno ali ne. Zedinjene države predlagajo osnovanje konzulativnega odbora, ki naj bi imel nalogo, da poenostavi ameriški nevtralnostni sistem.

Jubilej varaždinske gimnazije

Varaždin, 4. oktobra. o. V Varaždinu so večeraj in danes slovesno proslavili tristoletnico tukajšnje gimnazije. Vse mesto je bilo okrašeno z zastavami. Sredi je bil v mestnem gledališču slavnostni koncert, davi je bila budnica, zjutraj pa so se sestali v gimnaziji bivši učenci, ki jih je pozdravil sedanjí direktor Krajiščan. Kmalu nato so prispeli zastopniki vlade in banske uprave. Vlado je zastopal prosvetni minister Stošović, savsko banovino pa ban dr. Ružič. Pozdravil ju je direktor gimnazije Krajiščan, ki se mu je zahvalil minister prosvete. Nato je bila v cerkvi svečana zahvalna maša, ki jo je daroval eden izmed bivših učencev gimnazije kot zastopnik obolelega nadškofa dr. Bauerja.

liše, kjer je bila slavnostna akademija. Ob tej priliki je imel prosvetni minister Stošović govor, v katerem je čestital k jubileju v imenu vlade ter ob koncu sporočil, da je kraljevsko namestništvo odlikovalo varaždinsko gimnazijo z redom sv. Save I. stopnje, s čimer je hotelo izreči priznanje za njeno večstoletno uspešno delo v vzgoji mladine.

Na akademiji so bile prečitane tudi pozdravne brzojavke Nj. Vis. kneza namestnika Pavla, Jugoslovske akademije v Zagrebu, zagrebške univerze, Srbske akademije, ljubljanske univerze in mnogostevnih drugih prosvetnih ustanov.

Navzoči so bili tudi zastopniki Nj. Vel. kralja, zastopniki senata in Narodne skupščine ter delegati raznih prosvetnih korporacij. Popoldne so odšli vsi bivši učenci na mestno pokopališče, kjer so obiskali grobove svojih bivših gimnazijskih direktorjev, profesorjev in tovarišev.

Kongres emigrantskih organizacij

Zagreb, 4. oktobra. o. Danes se je vršil kongres zveze emigrantskih društev v Jugoslaviji in sicer v dvorani obrtniškega doma. Izmed 39 društev, kolikor jih je včlanjenih v zvezi, je bilo zastopanih 30 društev po 59 delegatih, z 76 poblastili. Skupaj z emigranti iz Zagreba se je udeležilo zborovanja nad 200 ljudi. Zastopane so bile organizacije iz Ljubljane, Maribora, Ptujja, Celja, Novoga mesta, Kranja, Trbovelj, kakor tudi iz Zagreba, Beograda, Sušaka, Sarajeva, Banjeluke, Niša in drugod. Iz dravske banovine so bili poleg drugih tudi prof. Lavoslav Čermelj, Ivo Sancin in dr. Prodan.

Kongres je vodil zaslužni predsednik emigrantske organizacije dr. Ivan Marija Čop iz Beograda, ki je bil navdušeno pozdravljen. Po pozdravnih govorih zastopnikov društva »Istrec« in Jugoslovske matice je dr. Čop podal daljše poročilo o delu emigrantskih organizacij v Jugoslaviji. Obširna debata se je razvila o kolonizaciji emigrantov, ki je bila ponekoj iz-

vršena kolektivno, ponekod pa individualno. Po dr. Čopu so p-dali svoja poročila ostali funkcionarji ter zastopniki posameznih sekcij. Za publicistično sekcijo je poročal dr. Čermelj, ki mu je bila izrečena za njegovo nesebično delo zahvala.

Po razpravi o poročilih uprave in tedniku »Istrec« je bila izvoljena nova uprava, v kateri so: predsednik dr. Ivo Marija Čop iz Beograda, podpredsedniki Juraj Mirković iz Beograda, dr. Anton Frič iz Zagreba, dr. Josip Dekleva iz Ljubljane, tajnik Anton Iviša iz Zagreba, blagajnik Zvonko Blažič iz Beograda, načelnik publicističnega oddelka dr. Lavoslav Čermelj iz Ljubljane, načelnik socialnega oddelka Anton Mladen iz Beograda, načelnik statističnega oddelka Fran Bujić iz Zagreba, načelnik organizacijskega in propagandnega oddelka Ivo Višnjavec iz Ljubljane, načelnik kolonizacijskega oddelka Perič iz Ljubljane in načelnik pravnega oddelka dr. Radikon iz Beograda.

Zastopnik ministra za socialno politiko

Beograd, 4. oktobra. AA. Ker se bo minister za socialno politiko in narodno zdravje Dragiša Cvetković nekaj časa zdravil v inozemstvu, je bil z ukazom kraljevega namestništva določen za njegovega zastopnika minister za telesno vzgojo naroda dr. Josip Rogić.

Seaton Watson v Beogradu

Beograd, 4. oktobra. p. Kakor smo že javili, se v Beogradu mudí ujedni angleški publicist Seaton Watson. Angleško-ameriški klub mu je priredil emoič banket, ki se ga je udeležilo tudi večje število političnih osebnosti, javnih delavcev in drugi. Seaton Watson se je za svojega štiridnevnega bivanja v Beogradu sestel z večjim številom naših uplívnejših politikov.

Protestno zborovanje beograskih trgovcev

Beograd, 4. oktobra. p. V prostorih Kolarčeve restavracije se je vršilo danes protestno zborovanje beograskih trgovcev proti industrijskim prodajalnicam in veleblagovnicam. V sprejeti resoluciji zahtevajo beograski trgovci nujno rešitev vprašanja razdolžitve gospodarskih krogov, reformo davčne zakonodaje, prepoved kartelov, prepoved sistema industrijskih prodajalnic ter veleblagovnic ter strožno kontrolo nad poslovanjem inozemcev. Slični zborovanji sta bili v Novem Sadu in Nišu.

Nov sokolski dom v Beogradu

Beograd, 4. oktobra. p. Sokolsko društvo Beograd VIII je danes slovesno otvorilo svoj novi dom. Otvoritvi so prisostvovali odposlanec Nj. Vel. kralja, polkovnik Dušan Nedeljković, zastopnika vojnega ministra in ministra za telesno vzgojo ter veliko število Sokolov.

Konferenca katoliških škofov

Beograd, 4. oktobra. p. Dne 6. t. m. se bodo sestali v Zagrebu na konferenco katoliški škofje iz vse države pod predsedstvom zagrebškega nadškofa dr. Bauerja.

Zanimive letalske vaje

Beograd, 4. oktobra. p. Na Banjickem polju so priredili danes velike vaje vojaških letal. V to svrhu so improvizirali celo na seboj hiš, tornice ter podvezli potrebne ukrepe za obrambo proti napadu neprijateljskih letal na prestolnico. Protiletalsko topništvo je uspešno branilo naselje in mu uspelo zrušiti dve neprijateljski letali, vendar pa je eno izmed nasprotnih letal prodrlo in potušilo vse naselje. Zanimivim manevrom je prisostvovala velika množica ljudi, kakor tudi zastopniki naše vojske.

Koroška rana se je spet odprla...

Na žalnem zboru za umorjenim Miho Habihom so govorniki znova razkrili žalostno stanje naših rojakov onstran Karavank

Ljubljana, 4. oktobra
 V posvetovalni dvorani na magistratu je bila popoldne ob 11. uri pod okriljem osrednjega odbora Kluba koroških Slovencev v Ljubljani kratka, intimna, a nadvse dostojna počastitev spomina umrlega zavednega koroškega Slovence **Miho Habih**. Komeracije, ki jo je vodil klubov predsednik državni tožilec g. dr. J. Fellacher, so se udeležili poleg številnih koroških rojakov, primorskih emigrantov in drugih zavednih narodnih mož in žena, ki so do kraja napolnili mestno posvetovalnico, tudi zastopniki mestne občine in mestnega sveta, nadalje zastopnik Legije koroških borcev g. Božič, zastopnica organizacij primorskih rojakov g. Maša Gromova podstarosta Sokola Engelbert Gangl, zastopnik Univerze predekan dr. Kidrič, prvovestnik CMD inž. Mačkovec in zastopnik Branibora, Slovenske Straže in Prostvetne zveze.

Žalni zbor je prejel naslednje brzojavke: »Emigranti iz julijske krajine, zbrana kongresu v Zagrebu, so v duhu, z vami, ko se spominjate narodnega mučenika Habih. — Dr. Čok, predsednik.«

Po kratkih pozdravnih besedah, ki jih je predsednik dr. Fellacher naslovil na številne udeležence, je spregovoril tople besede višji državni tožilec dr. Luka Kravina, klubov podpredsednik. Iz njegovih kratkih, mirnih besed posnemamo nekaj odstavkov, ki niso segli kot težka žalost le na duše pričujočih udeležencev komemoracije, temveč morajo seči kot težek kamen na narodno zavest vseh tistih, ki niso imeli možnosti, da bi se osebno pridružili tihi počastitvi neme žrtve — koroškega kmečkoga fanta **Miho Habih**, pevca iz *Ho-diš nad Vrbskim jezerom*, ki se je nedeljskega večera 13. septembra zgrudil smrtno zadet sredi ceste, vračajoč se proti domu s proslave slovenske pesmi, ki so jo zavedni koroški Slovenci pridedili v Dobo pri Logovcih nad Vrbskim jezerom. Padel je kot žrtev svoje poštenosti, padel pod zahrbtno roko svojih bratov po krvi, ki pa so se vrdinjali tučevim težnjam in zasledujejo le uničenje vsega narodnega, nam najdražjega. Padel je, ker je bil pošten Slovenec, ker je ostal zvest svoji materi in ker je ljubil slovensko koroško pesem Bil je kmet, vreden potomec svojih očetov, ki so skozi dolgo vrsto rodov branili svojo lepo zemljo, da je ni zasedel tuje. Bil je pevec, eden najboljših in kakor je dobra in lepa koroška pesem je dejal dr. Kravina,

tako je bila lepa in dobro duša peva **Miho Habih**, ki je dal za Koroško vse svoje življenje. Slovenska Koroška se je po njegovi smrti zavila v žalost, Habihov ubijalec Aleš in njegov pomagač Medja, slovenska fanta naše krvi, toda sovražna renegata, nahujskana od nemških voditeljev v Celovcu pa sta se še dalj časa potem ponosno, z vrdignjeno glavjo sprchajala prosto po slovenskih tleh kakor da sta opravila »dobro stvar«. *Šele na poziv sodne komisije, ki je izvršila obdukcijo Habihovega trupla in našla na njem sedem smrtnih ran, so ubijalec in njegovega pomagača spravili v zapor*

Po pretresljivem orisu tega zločina dejanja zavratnih morilcev je nato dr. Kravina opozoril, da to ni šele prvi primer, ko je padel koroški Slovenec kot žrtev svoje narodne značajnosti. *Kar pa dá misliti, je okolnost, v kateri se je umor izvršil* Izvršila sta ga dva brata po slovenski krvi nad bratom, nahujskana od nemških voditeljev samo zato, ker je Habih ostal zvest svojim očetom in svoji zemlji. *Renegat uživa na Koroškem vso podporo in onoro pri močnikih pri sodnji in uradih Slovenec pa sme zapeti slovenske pesmi, ne da bi veljal takoj vsaj za irendentista ali zavezevalca. In nemški narod, ki se ponaša s svojo kulturo pred vso Evropo, ne le, da tako dogajanje mirno gleda, temveč je o potrebi takega ravnanja celo prepričan. Oficierna Avstrija, ki tako naglašata katoliški temelj svoje avtoritarne vlade, je očividno postavila iztrebitev koroških Slovencev v program svoje notranje politike. Lepim obljubam avstrijskih kancelarjev, ki potujejo po Koroški, še ni sledilo niti ene skromno dejanje. Koroški Slovenci niti niti ene svoje šole, nimajo niti enega svojega zavednega učitelja, ki bi smel poučevati slovenske otroke, cele duce slovenskih župnij pa so zasedli nemški duhovniki doseljeni iz nemškega rajha. Slovenec so vzeli slovenske župane in jih s prevaro oropali celo zastopnikov v gospodarskih institucijah. Ko pa vsega tega še ni bilo dovolj, so skovali pekelniki načrt, da je treba s silo ustrahovati naš zavedni življenj na Koroškem. In vse to se vrši pod čitnim namočnočnejše organizacije v deželi — koroškega Heimatabunda, ki odloča v koroški deželi več kakor sam deželni glavar ali pa celo sam kancler. Po navodilih te organizacije je bil zasnovan napad na župnika*

Fertalo v Pokrčah, ko je lani spet uvedel slovensko petje v svoji cerkvi. Celovski nemškutarji so s kamenjem in gniliimi jajci napadli naše pevce v Kotmari vasi, za upniki te organizacije so napadli v Dobri vasi voditeljico slovenskega dekliskoga gibanja na Koroškem Milko Hartmanovo in so jo tako hudo ranili, da je skoraj oslepela. *Za vse te napade ni bil nihče kaznovan*, kajti mogočna roka koroškega Heimatabunda odloča tudi pri državnem pravdnstvu v Celovcu, pri policiji in sodnji. Ni torej nič čudnega, če so na Koroškem vsi prepričani, da je ogabni umor Habih v Skofičah sad delovanja koroškega Heimatabunda, saj je bil morilec Aleš njegov zaupnik.

Prepuščeni samim sebi, zrejo zdaj koroški Slovenci žalostnim časom nasproti. Bolj kakor kdaj potrebujejo naše moralne zaslonbe. Imajmo vsaj zavest, da jih ni tostran nismo pozabili da čutimo in trpimo z njimi. Po težavnem križevem potu mora priti odrešenje in koroški Slovenci morajo čutiti da stoji za njimi ves Slovenski narod, vsa pomlajena, močna Jugoslavija.

Namen današnjega turobnega zbora, je dejal dr. Kravina, je da jim to povemo, da počastimo poleg trpljenja in smrti njihovega in našega mučenika Habih tudi njihovo trpljenje in njihovo mučeništvo. Miha Habih je dal za Koroško vse dal je svoje življenje iz njegove krvi pa bo vzrasla nova Koroška, ki bo visoko dvignila slovensko pesem in slovensko kulturo proti nemškutarji in nemški obžestnosti. Zato Mihejeva žrtve ni bila zaman.

Slednjič je dr. Kravina še naglasil, da nas k Habihovi tihi počastitvi ni zbralo sovraštvo do nemškega naroda, ker dobro vemo, da pošteni Nemci takega načina borbe na Koroškem ne morejo odobravati. *Obsojamo pa nemoralno nemškutarstvo, ki ga žal. oficijelni krogi na Koroškem goje kljub vsem danim zagotovilom. Zato nas je na današnje počastitev zbrala upravičeno skrb za usodo našega življa na Koroškem, ki s strahom gleda v bodočnost.*

Po teh besedah je dr. Kravina pozval zborujoče, da so stoji s trikratnim vzklikom »Slava!« počastili spomin na pokojnega narodnega mučenika Habih in s tem izrekli priznanje njegovi žrtvi. Zborovalci so se nato otožni razšli.

Delo Glasbene Maticice v Celju

Celje, 3. oktobra
 Glasbena Matica v Celju je imela sinoči redni občni zbor, na katerem je položila obračun svojega smotnega, požrtvovalnega in uspešnega kulturnega dela. Predsednik g. dr. Milan Orožen je poročal, da je zavod v preteklem letu po zaslugi odličnega učiteljskega zbora lepo napredoval. Ravnatelj zavoda g. Karlo Sanein je napravil letos na graškem konservatoriju izpit umetniške zrelosti in violinske mojstrske šole. Z novim šolskim letom se je učiteljski zbor pomnožil za eno moč, ko je bila nameščena bivša operna pevka altistka gđ. Dra Kopasova za pouk solopetja in za mladinsko zborovno petje.

Tajnica gđ. I. Zupančičeva je poročala, da so bile v preteklem letu pod okriljem Glasbene Maticice v Celju naslednje glasbene prireditve: dne 21. januarja koncert Prškega kvarteta s sodelovanjem pianistke g. Mirce Saneinove, dne 7. maja koncert godalnega kvarteta Glasbene Maticice v Celju, dne 27. maja koncert slepih gojencev iz Zagreba in matineja. Pri letošnjih javnih produkcijah, ki so vsestransko uspele, je nastopilo 57 posameznih gojencev in gojenk ter orkestrski ansamb. Nadalje je Glasbena Matica sodelovala pri koncertu CPD dne 1. decembra, pri jubilejni akademiji CMD dne 14. februarja in 26. septembra pri akademiji RK, gojenci z rav. g. Saneinom pa so nastopili pri proslavah na celjski gimnaziji dne 1. decembra in 28. junija, Glasbena Matica prosi mestno občino, da bi posvetila vso skrb vprašanju prostorov Glasbene Maticice, ker so sedanji prostori nezadostni. Odlični činitelji naj bi tudi podprli šolo Glasbene Maticice v njenem stremjenju, da doseže pravico javnosti. Iz poročila blagajnika g. ravnatelja Turška je razvidno, da je imela Glasbena Matica v preteklem letu 137.181.50 Din dohodkov in 130.299.50 Din izdatkov. Prebitek znaša torej 6.882 Din.

Nadzornik šole g. prof. Fink je pohvalil vestno, natančno in marljivo delo učiteljskega zbora pod vodstvom rav. K. Saneina. Bivši gojenci Glasbene Maticice dosežajo na višjih glasbenih zavodih lepe uspehe, ki so Glasbeni Maticici v Celju v ponos. Za nameravano reorganizacijo Glasbene Maticice v Celju služita kot vzor glasbeni šoli v Beogradu in Skoplju. Glasbena Matica naj bi se pretvorila v nekaj srednješolski zavod kot priprava za konservatorij in naj bi imela pripravljalu, nižji in višji oddelke. Poleg vseh glasbenih naj bi se poučevali tudi teoretični predmeti. Zavod naj bi dobil pravico javnosti in bi bil potem pod nadzorstvom ministrstva prosvete. V primeru reorganizacije bi potreboval zavod

Mala tableta z velikim učinkom nosi vedno BAYER-jev križ!
ASPIRIN
 proti vsem bolečinam in boleznim, ki izhajajo iz prehlada.

Oglejte se reg. pod št. Br. 23762 od 19. XI. 1934.

brezpopojno več prostorov. O inventarju je poročal gospodar g. rav. Jerič.

Gosp. ravnatelj Karlo Sanein je poročal, da se je na Glasbeni Maticici doslej vpisalo 127 gojencev in gojenk, in sicer 75 za klavir 48 za violino in 4 za solopetje. Ob koncu preteklega šolskega leta je bilo na zavodu 145 gojencev. Rav. Sanein se je zahvalil vsem, ki so z zanimanjem sledili razvoju zavoda, zlasti pa ministru prosvete, banški upravi, mestni občini in Dramatičnemu društvu za podporo. Zavod je v tesnih stikih s celjsko gimnazijo, s katere je na zavodu največ gojencev. Učiteljski zbor Glasbene Maticice ima vedno pred očmi tudi vzgojno delo. Zavod pomaga in sodeluje v javnosti, kjer more. Glasbena Matica je za to poklicana, da postane nekaj kulturni center za Celje.

Na predlog pregledovalca računov g. direktorja Mravljaka je prejel ves odbor razrešnico, blagajnik pa pohvalo. Nato je bil izvoljen ves doedajni odbor. Ob zaključku se je g. direktor Mravljak zahvalil g. ravn. Saneinu za vez, ki spaja gimnazijo z Glasbeno Maticico.

Elitni kino Matica

Telef. 2124
 Prekrasni film čarobnega petja in nepozabne vsebine
AVE MARIJA
 (Osamljeno srce) — Poje kralj tenorjev BENJAMIN GIGLI.
 Predstava samo ob 16. uri. V torek, 6. oktobra predstave ob 16., 19.15 in 21.15 ZADNJKRAT.

Veliko zborovanje trgovcev in obrtnikov

V resolucijo so strnili mnogo važnih zahtev

V dvorani Trgovskega doma je bilo popoldne veliko zborovanje naših trgovcev in obrtnikov, da vso našo javnost in vse poklicane instance opozore na obupne razmere, v katerih se v dobi krize, a zlasti še v najnovejši dobi bore vsi naši pridobitni in delovni stanov za svoj obstoj. Zborovanje, ki se ga je udeležilo veliko število gospodarstvenikov iz Ljubljane in okolice, je otvoril predsednik Zveze trgovskih združenj g. Karel Soss, obširno poročilo o položaju našega gospodarstva pa je podal predsednik Obrtniškega društva Rebeč, čigar izjavljanje in v nekaterih krepkih pripombah izpolnil še bivši predsednik Zbornice za TOI Jelačin.

Na koncu je predsednik Zveze gostilničarskih združenj Majcen prečital resolucijo na predsednika vlade, ki so jo zborovalci sprejeli z burnim odobravanjem in ki vsebuje naslednje zahteve: Čimprej naj se reši vprašanje o različitvi vseh gospodarstvenikov v noveliranem stečajnega zakona in zakona o prisilnem poravnanju in z njih prilagoditvijo današnjim razmeram. Dotlej naj javne prodaje in eksekucije prenehajo. Z reformacijo davčnega zakonodajstva naj se po zakonu spet zametli samoobdavevanje davčnih obveznikov in uvede pravičnejše obdavevanje na progresivni osnovi. Nobena vrsta gospodarstva naj se ne privilegira na račun drugih, karteli pa naj se z zakonom zabranijo. Kupovalno-predajne zadruge, ki poslujejo tudi z nečlani, naj se obdavejajo kakor vse druge trgovine. Prepovedo naj se sistemi industrijskih prodajalnic in velikih magazinov, kakor jih predstavljajo Bata, Tata in Tivar. Izvrši naj se reforma socialne prodaje, da se prilagodi današnjim razmeram.

V smislu § 384 zakona o trgovinah naj se izvede prisilno zavarovanje obrtnikov, trgovcev in gostilničarjev. Preneha naj se z monopolizacijo trgovine in ukinejo naj se vse ustanove, kakor so Prizad in slični zavodi. Z zakonom naj se zasleduje in onemogoči šušmarsko delo v obrti, trgovini in gostilničarstvu in pobije naj se nelegalno tekmovanje. Osebam brez strokovne izobrazbe naj se ne dajejo dovoljenja za izvajanje obrti, trgovine in sličnih del. Tujcem naj se onemogoči udeležba v narodno-gospodarskem življenju in naj se tudi vsem njihovim agentom in zastopnikom prepove vsako delo. Strogi reviziji naj se podvržejo vsa pooblastila, ki so bila izročena tujcem v naši državi. Pri tem naj se zaslišijo tudi strokovne organizacije in zbornice. Takoj naj se prične z osnovanjem gospodarskega sveta, v katerem bi bile zastopane vse vrste našega gospodarstva. Banovinske in občinske dajatve naj se ukinejo ali znižajo na minimum. Sprejme naj se uredba z zakonito močjo, ki naj nastavi postopanje proti gostilničarjem zaradi trošarinskih in tlačniških krivd, ki so bile nenamerno izvršene. Z zakonom naj se zagotovi svoboda zborovanja, razgovora in tiska, da bi se zlasti v pogledu gospodarskih vprašanj mogli zmerom nemoten posvetovati.

KINO MOSTE
 DANES ob 20.30
 najbolj vesel film vseh časov
ŽENE STAVKAJO
 Cene: Din 3.50 — 6.50.

Nova razstava v Jakopičevem paviljonu

K otvoritvi so se zbrali številni ugledni predstavniki

Ob izredno veliki udeležbi občinstva so popoldne v Jakopičevem paviljonu otvorili razstavo umetniške skupine, ki jo tvori akademska slikarja Anton Kos in Miha Maleš ter akademski kipar France Gorše, in ki se ji je kot gost pridružil eden najodličnejših predstavnikov modernega češkega slikarstva, Jan Slaviček iz Prage. Mimo drugih so otvoritvi prisostvovali pomočnik bana dr. Majcen in soproga bana, inspektor konjence divizijski general Nedeljičovič z gospo, načelnik kulturnega oddelka mestne občine dr. Mole in soproga župana dr. Adlešiča, predsednik Narodne galerije dr. Windischer z upravnikom Zormanom, direktor Narodnega muzeja dr. Mal, zastopnik mariborskih likovnih umetnikov prof. Jirak, pa še veliko število umetnikov, kritikov in predstavnikov naše kulture in družbe.

likovne umetnosti, sina enega največjih genijev češkega naroda, velikega Antona Slavička. Pozdravno besedo je prof. Vavpotič zaključil z željo, da bi kaj kmalu doživeli skupno razstavo vseh onih slovenskih in jugoslovenskih umetnikov v Pragi, ki so v metropoli mlade bratske republike svoj čas študirali, obenem pa, da bi pršlo tudi do velike vseslovenske umetnostne razstave v Parizu, Pragi ali Moskvi. Razstavo je nato po daljšem govoru, v katerem je razčlenjal krizo v odnosu sodobne umetnosti do sveta in pa v odnosu občinstva do umetnika in umetnine, otvoril kustos Narodnega muzeja dr. Ložar. Med drugim je dal aktualno pobudo, naj bi priveditelj umetnostnih razstav uvedli tudi permanentne vstopnice, ki bi umetnost ljubecem občinstvu nudile priliko do čim pogostejših obiskov razstavljenih del, hkratu pa je podal kratko karakteristiko vseh razstavljalcev.

Po otvoritvi, ki jo je prenašala tudi radijska postaja, si je veliko število obiskovalcev ogledalo razstavo, ki je napolnila srednjo in obe stranski veliki dvorani paviljona. V srednji je zbran 25 plastik Franceta Goršeta, 9 sepih in kred Jana Slavička in še nekaj Maleševih del, v desni in levi dvorani pa razstavljata Maleš in

Kos (prvi 30 del v najrazličnejših tehnikah, drugi pa 20 krajin in tihožitij). Razstavo, ki spada brez dvoma med najzanimivejše prireditve te vrste, javnosti toplo priporočamo.

Pala je, pala slánica...

Muhaša jesen se je vsaj za nekaj dni spet unesla in po rahlih potresnih spominih smo dobili krasno nedeljo. Ozeračje je bilo mirno, nebo jasno, sonce je še kar izdatno prigravelo in spravljalo v dobro voljo izletnike po bližnjih in daljnjih poteh okrog Ljubljane. Toda jasna jesenska noč je opravila svoje: legla je slana in uničila bujno cvetoče grede. Vsesvetnice, krizanteme, dalije, vse je bilo zjutraj skuhanu in uničeno. Reševalna postaja in policija sta ves dan uživali mtr. Hrupnih prireditev ni bilo, zelo dostojno se je obnesla lepa spominska prireditev Idričanov v Trgovskem domu.

Društvo izložbenih aranžerjev postane klub

Pred štirimi leti ustanovljeno društvo izložbenih aranžerjev za dravsko banovinsko sedežem v Ljubljani je po uspešnem uvodu v naše javno življenje sklenilo dati strokovnemu delu še jasnejšo začetno smer, kakor so 'o predvidevali prvi delavci v društvu ob ustanovitvi. Na izrednem občnem zboru so naši izložbeni aranžerji sklenili spremembo imena organizacije v »Klub izložbenih aranžerjev v Ljubljani«, ker nameravajo s tem doseči večjo povezanost pri delu in organizatorno združiti v en króg le one aranžerje, ki se s to stroko trgovskega dela v resnici pečajo. Veliko število članstva, ki se dosega razen pravih aranžerjev ni dovolj zanimivo za društvo, ne za interese specialne aranžerskega stanja, se bo z ustanovitvijo samostojnega kluba aranžerjev sicer zmanjšalo, zato pa upajo naši marljivi aranžerji doseči čim večji uspeha na svoji novo začetni poti a številčno manjšo, a zato bolj izbrano četo, ki ji ostane do nadaljnjega na čelu še g. Engelman, dosedajni predsednik društva. Izredni občni zbor je potekel v polnem soglasju ob polnoštevilni udeležbi članstva mnogih predstavnikov iz trgovskega sveta, ki so tudi v debati pokazali marsikatero zdravo smernico. — Nova pravila so že bila te dni predložena pristojnim oblastem v odobritev, takoj zatem pa bo novi klub pričel obsežen delovni program.

Za kožo je šlo

Ljutomer, 4. oktobra.
 Posestnik Martin Smodiš na Podgradu je doživel hudo presenečenje. Ko je namreč zjutraj stopil v liv, je moral ugotoviti, da mu je ponoči izginila iz njega najlepša krava. Nikjer ni bilo za njo sledu, poti in ceste so bile takrat še suhe in stopinj ni bilo videti. Mlatiči sosedja Trloča, ki so spali na skednju, so sicer čuli ponoči, kako je nekdo gnal neko živinčce po cesti in ga pretepal. Slišali so celo glas: »Udari vraga, če nee iti! Kljub temu so bila vsa poizvedovanja zaman. Zdjaj pa so našli kravo v brezju nad cesto, ki drži iz Ljutomera v Radomerje. Tatova — bila sta najbrž dva — sta jo bila strokovnjakovo zakiala, nato sta jo obesila na drevo in odria. Kožo sta vzela s seboj in jo najbrž prodala. Meso pa sta pustila. Šlo jima je torej samo za kožo. V zadnjem času se množe take tatvine. Tako so nekemu posestniku v Velicah odpeljali kravo celo na avtomobilu. Ponoči je slišal, kako je nek avto pri njegovi hiši obrača, zjutraj pa ni bilo krave v hlevu. Tatovi so v obeh primerih neznan, škoda za prizadeta posestnika pa občutna.

Maribor preko nedelje

Maribor, 4. oktobra.
 Krasna, idealna jesenska nedelja. Začelo je v okoliških vinogradih in zidnicah, kjer se pripravljajo za bratve. Izletniki so izbrali bližnje okoliške postojanke za izlet in se še dobro ogreli na soncu. Sinoči je bila

V gledališču premiera »Pohujšanja v dolini šentflorjanski«

Predstava je izborna uspeša in so vsi udeležujoči bili deležni živahnega aplavza. Pred predstavo je spregovoril uvodne besede o Cankarju in njegovem delu dramaturg mariborskega gledališča dr. Ivan Dornik. Premieri je prisostvoval tudi znani češki literat dr. Oto Minašik, čigar komedija »Zorka« se je ob njegovi navzočnosti vprizorila nočjo.

Odhod živali

je bil danes na god živalskega patrona sv. Franciška po Mariboru. Tradicionalni obhod s požrtvovalnim predsednikom Društva za varstvo živali višjim svetnikom Pirnatom na čelu je v slikoviti pestrosti krenil iz Zrinjskega trga, po Aleksandrovi cesti in Gosposki ulici preko Državnega mostu na Kralja Petra trg, od koder se je vrnila nazaj na Zrinjskega trg. Za vozom so imenito stopicali trije kužki s cvetličmi.

Zborovanje mariborskih gospodarskih krogov

V spodnji dvorani pri »Orlu« je bilo danes dobro obiskano zborovanje mariborskih trgovcev, obrtnikov in gostilničarjev, da izrazijo svoje stališče k aktualnim gospodarskim problemom. V imenu akcijskega odbora je otvoril današnje zborovanje predsednik Trgovskega gremija g. Ferdo Pintar, ki je naglašal, da je danes obrtniški stan brez lasne krivde proletariziran in ki je poudarjal, da prinaša favoriziranje Nabavljalnih zadrug državi veliko škodo. Dejal je, da manifestirajo pridobitni sloji na današnji dan zato da se vzame končno in odločno v roke rešitev problemov trgovstva, obrtnišva in gostinstva. Potem ko je bil za predsednika zborovanja izvoljen g. Franjo Bureš, je povzel besedo predsednik mariborske kovinarske organizacije g. Franjo Kumer, ki je dejal da je potrebno, da se pridobitni sloji zberejo v složnosti in dvignejo svoj glas v svojo obrambo in obrambo življenja svojih družin. Izrekel se je proti vsehblegovnicam, katerih obstoj škoduje pridobitnim slojem katerih stanje je danes težko in žalostno. Zlasti se je izrekel proti inozemskemu kapitalu, za tem so se na zborovanju sprejele resolucije, ki se bistveno strinjajo z resničnostmi, ki so se sprejele na vseh današnjih zborovanjih naših pridobitnih in gospodarskih krogov v državi.

Ocenjevanje sadja na mariborskem sadnem sejmu

Včeraj popoldne so se zbrali člani ocenjevalne komisije sadja k seji in je komisija določila naslednje ocene: odlično oceno je dobilo sadje šentpetske podružnice Sadijskega društva, kot posamezniki pa kmetovalci Anton Knupež in Franc Verlič iz St. Petra ter Seranik — Črnko, St. Peter — Ruše; prav dobro oceno je dobilo sadje podružnice Sadijskega društva v Framu ter banovinska vinarski in sadijska šola v Mariboru dobro pa podružnice Sadijskega društva pri Sv. Juriju ob Pesnici, Sv. Benediktu v Slovenskih gorcah in Sv. Lenartu. V komisiji so bili zastopnik banske uprave inspektor Trampuš, kmetijski referent Vlado Kuret, zastopnik Vinarske in sadijske šole v Mariboru

prof. Aplenc, zastopnik sadnih eksporterjev g. Srečko Kranjc ter inž. Terzan iz Ruš.

Okoli skrivnostnega ruškega umora

Kakor smo svojčas poročali je bil 4. septembra v zvezi s skrivnostnim umorom delavca Ignacija Vrbljača v Rušah pod sumom udeležbe aretirani 36letni delavec Konrad Podgornik. Pred dnevi pa je bil Podgornik izpuščen iz preiskovalnega zepora zaradi pomanjkanja dokazov pri udeležbi umora Ignacija Vrbljača. Ko pa je Podgornik izvedel, da se kljub temu preiskava nadaljuje, je hotel skrivaj prekoračiti državno mejo pri Dravogradu ter hotel pobegniti v Avstrijo. Naši granicarji pa so ga pri tem zasledili in ga izročili orožnikom, ki so Podgornika spet prepeljali v Maribor ter ga oddali v sodne zapore.

Arretacija starega grešnika

Orožniki so aretirali 36letnega posestniškega sina Franca Gobca iz Spodnjega Gaber nika, ki so ga oblasti zasledovale 8 let. Gobec je namreč leta 1928, nakupil za nekega trgovca 150 hraslovih pragov za železnico. Te prage pa je prodajal naprej, denar — okoli 7500 dinarjev pa je obdržal zase. Ko je stvar prišla na dan, je Gobec pobegnil v Belgijo, od koder se je te dni spet vrnil, pa so ga kmalu prijeli.

Naše gledališče

DRAMA
 Ponedeljek, 5. oktobra; Kralj Lear. Red B. Torek, 6. oktobra; zaprti (generalka). Sreda, 7. oktobra; Florentinski slavniki. Premierski abonma.
OPERA
 Ponedeljek, 5. oktobra; zaprti. Torek, 6. oktobra; Pod to goro zeleno... Premierski abonma. Sreda, 7. oktobra; Matija Gubec. Red Sreda.

Drevi bodo ponovili Shakespearejevo tragedijo »Kralj Lear« za red B. Ta tragedija nevaležnosti je umetnina iz svetovnega repertoarja ter nosi v sebi vso veličino Shakespearejevega duha, silo njegove dramatike in lepoto verzov. Predstava bo odgrana v občinski zasedbi. V glavni vlogah: Levor, Skrbnišek, Cesar, Lipah, Jerman, Jan, Stupica, Gregorin, Debevec, Danes in Potokar, ter dame: Mira Danilova, Sarčeva in Boltarjeva. Režiser: Ciril Debevec.

V sredo bo premiera francoske komedije »Florentinski slavniki« od Labicha, Cesar, Kralj, Sanein, Drenovec, Danes, Jerman, Bratina, Potokar, Gabrijelečičeva, Lervarjeva, Boltarjeva. Pevske vloške na besedilo Franca Albrehta je skomponiral g. Šušteršič. Režiser in inscenator; inž. arh. Bojan Stupica. Predstava bo za premierski abonma.
Opera
 Za premierski abonma bo jutri predstava revijane opere »Pod to goro zelenca«. Delo je komponiral češki skladatelj Jaro Beneš, ki je postal popularen s svojo opero »Sveti Anton, vseh zaljubljenih patron«. »Pod to goro zelenca...« pa jo po humorosti in razgibanosti dejanja in glasbe prekaša. Zasedba je občijaja. Dirigent; dr. Švara.

V Elitem kinu Maticij bo danes predstava samo ob 16. uri, ker bo zvečer ob 20. koncert Glasbene Maticice.

Postani in ostani član Vodnikovice družbe!

Sportna nedelja

Zaključek balkanskih iger v torek

Zaradi deževja se včerajšnji program balkaniade ni vršil — Nerazpoloženje med našimi in bolgarskimi atleti

Sobotni rezultati

Atene, 3. oktobra. Na povabilo prirediteljev letošnje balkaniade so se naši tekmovalci včeraj udeležili zleta po kopnem in morju. Izletniki so se danes vrnili nekaj ur pred tekmovalnim izredno nezadovoljni in nekateri od njih tako utrujeni, da niso mogli nastopiti Organizatorji izleta so našim tekmovalcem objavili I. razred, morali so se pa na povratku voziti v nabitno polnem III. razredu, kjer niso imeli prilike, da bi sedeli. Ni čuda, da je zaradi takega postopanja zavladalo med našimi atleti kakor tudi v vodstvu našega moštva nasproti Grkom silno nerazpoloženje. Očitajo jim da so namenoma organizirali izlet tako, da bi naše tekmovalce utrudili.

Posledice so se takoj pokazale pri današnjem tekmovalstvu. Donala vsi naši atleti so zatajili in niso dosegli niti svojih povprečnih rezultatov. Postopanje Grkov je tem manj razumljivo, ker jim nihče ne more ogražati prvega mesta, pač pa je današnji neuspeh Jugoslovenov povzročil da se bo Jugoslavija morala z Rumunijo boriti za 2. mesto. Zaradi postopanja Grkov kaže, da bo ponovno prišlo med našimi in grškimi savezom do nesoglasja, ki so ga komaj pred kratkim poravnali.

Atene, 3. oktobra. Današnji dan balkanskih iger je bil za Jugoslavijo naravnost porazen. Naši tekmovalci se na nobeni balkaniadi niso dosegli tako slabih rezultatov. Odpovedali so na celi črti. Tako se Krevs, naša nada na 5000 m. sploh ni p'asiral in je tekkel za celo minuto slabše od svojega rekorda Bručan, četudi je nastopil bolan, se je boril in zasedel 4. mesto Stevanović je bil po balkanski stafeti tako onemogel, da so ga morali nesli v garderobo.

200 m: 1. Frangud's (Grčija) 22.9. 2. Sakelariu (G.) 3. Lis (Rumunja). 4. Pletersek (Jug.) 24.6. Bauer (J).

5000 m: Christea (R) 15:51.8. 2. Mahrnun (Turčija). 3. Arvantis (G.) 4. Bručan (J) 16.01.

Met diska: 1. Silas (G) 48.44 m. 2. Havalec (R) 44.25 m. 3. Kleut (J) 43.06 m.

400 m zapreke: 1. Mantikas (G) 54.4. 2. Skades (G) 55.2. 3. Vesku (R) 58.3. 4. Banšćak (J) 58.6.

Skok v daljavo: 1. Jnescu (R) 682 cm. 2. Lambraakis (G) 3. Buratović (J) 659.

Met kopja: 1. Papageorgiu (G) 64.69 m. nov grški in balkanski rekord. 2. Uskupolos (G). 3. Vamasu (R). 4. Markušić 58.38 metra.

Balkanska stafeta: 1. Grčija 3:24.2. 2.

Jugoslavija 3:28.4. 3. Rumunija 3:31.4. 4. Turčija 3:37. 5. Bolgarija 3:44.

Stanje točk: Grčija 102. Jugoslavija 51. Rumunija 46. Turčija 22. Bolgarija 5.

Jutri se bo odločilo

Atene, 4. oktobra. Zaradi močnega deževja, ki se je deloma spremenilo v prelom oblakov, je bilo sklenjeno, da se današnji program balkanskih iger odgodi na torek. Kasneje pa se je pričakovano vreme tako izboljšalo, da je bilo naravnost idealno za sportne prireditve. Proti ugovorom naših in bolgarskih lahkoatletov pa so zastopniki Grčije in Rumunije vztrajali pri tem da se balkanske igre zaključijo v torek. Rumuni so upali, da bodo med tem še dobili nekaj ojačenj iz Bukarešte. V resnici so s posebnim letalom danes prispeli njihovi atleti Biro, Lupan, Dejeneru in Kovacs v Atene. Pri naših in bolgarskih lahkoatletih je sklep o odgoditvi povzročil precejšnje nerazpoloženje. Nekateri naši atleti ne bodo mogli stati v Atenah ker nimajo več dopusta. Nocoj se je sestalo vodstvo naših atletov, da sklepa o tem ali bodo Jugosloveni ostali do točka, ali pa se bodo vrnili v domovino.

Zanimivo je, da se je maratonski tek že pričel in da so ga kasneje prekinili.

Tekme za Krajev fond

Tekme za fond blagopokojnega kralja Aleksandra niso nudile zanimivega sporta — Najbrž tudi gmotni uspeh ne bo prevelik

Ljubljana, 4. oktobra. Na Primorju sta bili o okviru prirediteljev za krajev fond na sporedu dve tekmi. V prvi sta nastopili dve reprezentanci iz zadrege, moštvo drugega razreda proti moštvo drugega razreda. Kot glavna tekma je bilo določeno srečanje med Ljubljano in Hermesom. Prireditelji niso našli odziva med sportnim občinstvom, čeprav je bila prav lepa jesenska nedelja, se je zbralo na igrišču kvečjemu dvesto ljudi. Prisostvovali so precej slabemu nogometu.

II. razred : I. razred 5 : 3 (1 : 1)

Predstavniki drugega razreda so bili ambiciozni. Videti je to tudi po odzivu, ker so se vsi do enega pokorili pozivu podseznega kapetana, dočim je bilo med prvorazrednimi ljudmi precej opravičil. Rezervo so potem le za silo zamašile luknje.

V prvem delu igre sta si bila nasprotnika precej enakovredna in po dočeti odprti igri je ostal rezultat povsem ustrežajoč poteku neodločen. V nadaljevanju pa se je igra močno razgibala, drugi razred je prešel v skoro trajno ofenzivo, pričelo je deževati golov. Drugi razred je z večjo odločnostjo, z bolj povezano igro predvsem pa z večjo voljo zaslužen odločil igro v svojo korist. Sodil je dobro g. Kos.

Ljubljana : Hermes 1 : 1 (1 : 0)

Dočim je Hermes nastopil ne'e komplet, temveč tudi z najmanj 5-imi ojačenji, ki se niso upravičena do igre, je po stavila Ljubljana svojo drugo garnituro, v kateri so sicer igrali tudi neki na novo pridobljeni igralci. Igra je bila precej odprta in nalačna, brez posebnih protenzij. Hermesani so igrali prvi polčas precej defenzivno, nikakor se niso mogli zbrati v moštvo Ljubljane je spočetka stvar dobro funkcionirala, čimoli pa se je igra nagibala h koncu, tembol je moštvo razpadlo, t'ko da pod konec igre ni bilo že noben skupnosti več.

V prvem polčasu je prišla Ljubljana v vodstvo po Erberju, ki je pretvoril nek en zadadarno prisojeno eraršiko, Hermes na je v drugem polčasu zenačil po B odn'ku, ki je efektivno zaključil uspešno kombinacijsko potezo. Sodil je dobro g. Pešar.

Maribor : Maribor 5 : 5

Na igrišču SK Rapida je bila popoldne nogometna tekma v korist fonda pokojnega kralja Aleksandra I. in je v to svrhu tukajšnji okrožni odbor LNP nominiral

Lahkoatletski miting srednješolcev

Maribor, 4. oktobra. Na stadionu Železničarja se je vršil včeraj popoldne in danes dopoldne srednješolski lahkoatletski miting, pri katerem so sodelovali lahkoatleti tukašnjih srednjih šol, gimnazije, realke, trgovske akademije in učiteljskega. V posameznih skupinah so bili dosegli naslednji rezultati:

Tek 60 m: 1. Lončarič (G) 7.6. 2. Smerdu (G) 7.6.

Tek 100 m: 1. Smerdu (G) 12.3. 2. Lončarič (G) 12.4.

Tek 80 m z zaprekami: 1. Smerdu (G) 13. 2. Novak (G) 13.3.

Tek 1500 m: 1. Sniderer (R) 4.41. 2. Pukel (R) 4.53.3.

Stafeta 4 x 100 m: 1. gimnazija 49. 2. realka 50.08. 3. trg. akademija

Met kroglice: 1. Novak (G) 13.55. 2. Fanger (R) 13.18.

Met diska: 1. Novak (G) 35.34. 2. Fanger (R) 34.52.

Met kopja: 1. Gregorič (G) 44.72. 2. Vitez (G) 40.08.

Skok v daljavo: 1. Skok (G) 5.74. 2. Erjavec (R) 5.74.

Skok v višino: 1. Skok (G) 1.60. 2. Smerderer (R) 1.55.

Skupno stanje točk: 1. Gimnazija 111. 2. realka 58.5. 3. trg. akademija 25.5. 4. učiteljske 12 točk.

Tekme za Krajev fond

Tekme za fond blagopokojnega kralja Aleksandra niso nudile zanimivega sporta — Najbrž tudi gmotni uspeh ne bo prevelik

Ljubljana, 4. oktobra. Na Primorju sta bili o okviru prirediteljev za krajev fond na sporedu dve tekmi. V prvi sta nastopili dve reprezentanci iz zadrege, moštvo drugega razreda proti moštvo drugega razreda. Kot glavna tekma je bilo določeno srečanje med Ljubljano in Hermesom. Prireditelji niso našli odziva med sportnim občinstvom, čeprav je bila prav lepa jesenska nedelja, se je zbralo na igrišču kvečjemu dvesto ljudi. Prisostvovali so precej slabemu nogometu.

II. razred : I. razred 5 : 3 (1 : 1)

Predstavniki drugega razreda so bili ambiciozni. Videti je to tudi po odzivu, ker so se vsi do enega pokorili pozivu podseznega kapetana, dočim je bilo med prvorazrednimi ljudmi precej opravičil. Rezervo so potem le za silo zamašile luknje.

V prvem delu igre sta si bila nasprotnika precej enakovredna in po dočeti odprti igri je ostal rezultat povsem ustrežajoč poteku neodločen. V nadaljevanju pa se je igra močno razgibala, drugi razred je prešel v skoro trajno ofenzivo, pričelo je deževati golov. Drugi razred je z večjo odločnostjo, z bolj povezano igro predvsem pa z večjo voljo zaslužen odločil igro v svojo korist. Sodil je dobro g. Kos.

Ljubljana : Hermes 1 : 1 (1 : 0)

Dočim je Hermes nastopil ne'e komplet, temveč tudi z najmanj 5-imi ojačenji, ki se niso upravičena do igre, je po stavila Ljubljana svojo drugo garnituro, v kateri so sicer igrali tudi neki na novo pridobljeni igralci. Igra je bila precej odprta in nalačna, brez posebnih protenzij. Hermesani so igrali prvi polčas precej defenzivno, nikakor se niso mogli zbrati v moštvo Ljubljane je spočetka stvar dobro funkcionirala, čimoli pa se je igra nagibala h koncu, tembol je moštvo razpadlo, t'ko da pod konec igre ni bilo že noben skupnosti več.

V prvem polčasu je prišla Ljubljana v vodstvo po Erberju, ki je pretvoril nek en zadadarno prisojeno eraršiko, Hermes na je v drugem polčasu zenačil po B odn'ku, ki je efektivno zaključil uspešno kombinacijsko potezo. Sodil je dobro g. Pešar.

Maribor : Maribor 5 : 5

Na igrišču SK Rapida je bila popoldne nogometna tekma v korist fonda pokojnega kralja Aleksandra I. in je v to svrhu tukajšnji okrožni odbor LNP nominiral

Lahkoatletski miting srednješolcev

Maribor, 4. oktobra. Na stadionu Železničarja se je vršil včeraj popoldne in danes dopoldne srednješolski lahkoatletski miting, pri katerem so sodelovali lahkoatleti tukašnjih srednjih šol, gimnazije, realke, trgovske akademije in učiteljskega. V posameznih skupinah so bili dosegli naslednji rezultati:

Tek 60 m: 1. Lončarič (G) 7.6. 2. Smerdu (G) 7.6.

Tek 100 m: 1. Smerdu (G) 12.3. 2. Lončarič (G) 12.4.

Tek 80 m z zaprekami: 1. Smerdu (G) 13. 2. Novak (G) 13.3.

Tek 1500 m: 1. Sniderer (R) 4.41. 2. Pukel (R) 4.53.3.

Stafeta 4 x 100 m: 1. gimnazija 49. 2. realka 50.08. 3. trg. akademija

Met kroglice: 1. Novak (G) 13.55. 2. Fanger (R) 13.18.

Met diska: 1. Novak (G) 35.34. 2. Fanger (R) 34.52.

Met kopja: 1. Gregorič (G) 44.72. 2. Vitez (G) 40.08.

Skok v daljavo: 1. Skok (G) 5.74. 2. Erjavec (R) 5.74.

Skok v višino: 1. Skok (G) 1.60. 2. Smerderer (R) 1.55.

Skupno stanje točk: 1. Gimnazija 111. 2. realka 58.5. 3. trg. akademija 25.5. 4. učiteljske 12 točk.

Sobotni rezultati

Atene, 3. oktobra. Današnji dan balkanskih iger je bil za Jugoslavijo naravnost porazen. Naši tekmovalci se na nobeni balkaniadi niso dosegli tako slabih rezultatov. Odpovedali so na celi črti. Tako se Krevs, naša nada na 5000 m. sploh ni p'asiral in je tekkel za celo minuto slabše od svojega rekorda Bručan, četudi je nastopil bolan, se je boril in zasedel 4. mesto Stevanović je bil po balkanski stafeti tako onemogel, da so ga morali nesli v garderobo.

Jutri se bo odločilo

Atene, 4. oktobra. Zaradi močnega deževja, ki se je deloma spremenilo v prelom oblakov, je bilo sklenjeno, da se današnji program balkanskih iger odgodi na torek. Kasneje pa se je pričakovano vreme tako izboljšalo, da je bilo naravnost idealno za sportne prireditve. Proti ugovorom naših in bolgarskih lahkoatletov pa so zastopniki Grčije in Rumunije vztrajali pri tem da se balkanske igre zaključijo v torek. Rumuni so upali, da bodo med tem še dobili nekaj ojačenj iz Bukarešte. V resnici so s posebnim letalom danes prispeli njihovi atleti Biro, Lupan, Dejeneru in Kovacs v Atene. Pri naših in bolgarskih lahkoatletih je sklep o odgoditvi povzročil precejšnje nerazpoloženje. Nekateri naši atleti ne bodo mogli stati v Atenah ker nimajo več dopusta. Nocoj se je sestalo vodstvo naših atletov, da sklepa o tem ali bodo Jugosloveni ostali do točka, ali pa se bodo vrnili v domovino.

Zanimivo je, da se je maratonski tek že pričel in da so ga kasneje prekinili.

45.000 Din je izmaknil pošti

Nenavadno spretna tatvina na škofjeloškem kolodvoru

Škofja Loka, 3. oktobra. V četrtek zvečer, ko je avtobus pripeljal p'isemsko, paketno in denarno pošto na škofjeloški kolodvor in ko so tam pošto zlagali na poštni voz, je neki tat s čudovito spretnostjo ukradel 45.000 Din poštnega denarja — samih kovancev. Poštni uslužbenci imajo navado, da pustijo v sredini visoke grmade poštnih paketov prazen prostor, kamor potisnejo nazadnje d'narne pošljate, da bi bilo bolj varno. Tudi v četrtek so napravili tako. Pošto sta sprejela p'ismonoša Franc Podobnik in njegov pomočnik Ljudvik Pogačnik. Ko sta p'ispela vlaka iz Trčiča in Ljubljane, je odšel Pogačnik z novodošlo pošto v škofjo Loko, na kolodvoru pa je ostal Podobnik sam, da počaka zadnji vlak, ki odhaja ob 19.58 v Ljubljano. P'ismonoša, ki je bil že sto in štiriat na kolodvoru, si ni delal skrbi, ker pač ni mogel slutiti, d' preži na dragocen tovar na vozu tatinska ruka. Ko se je za nekaj hipov otretil k poštni hišici, se je moral priti hitati k vozu, tat, ki je videl, kako nakladajo p'što. Neopaženo se je polastil 22 kg težke vreče s kovanci in izginil. Ko se je Podobnik spet vrnil k vozu, je po stari navari z roko potipal, če je vreča na svojem mestu. Ko je ugotovil, da je ni, je bil ves obupan. Tožati pa se je še nekaj časa z domnevo, da je vrečo njegov pomočnik skril kam drugam. To upanje pa se je razblinilo v nič, ko se je vrnil Pogačnik, ki je zatrdil, da je vrečo kar o običajno porinil v voz.

O predzniki tatvini so bile takoj obveščene vse orožniške postaje, ljubljanska policija in poštna direkcija. Preiskava je bila uvedena z vso vesnatjo in naglico. Včeraj so zaprli pet možkih, o katerih domnevajo, da bi mogli biti zapleteni v zločin. Ko je bila izvršena zagonetna tatvi a, je bila postaja že skoraj prazna, zločinca pa je pomagala tudi zelo slaba razsvetljava. Tat je pustil vrečo, v kateri je bil papirnat denar. Če bi bil odnesel še to vrečo, bi bila pošta oškodovana za 178.000 Din. Morda je vreča s papirnatim denarjem ostala zaradi tega, ker na pošti bankovce točno zapisujejo po številkah in bi jih bilo težko spraviti v promet.

Sokolske tekme v odbojki in hazeni

Ljubljanska sokolska župa je po uspešnih letnih prireditvah, javnih nastopih in tekmalih v plavanju priredila sedaj še prvenstvene tekme v odbojki, hazeni in košarki. Tekem se je udeležilo lepo število tekmovalcev in tekmovalki, ki pa so bili vsi ljubljanskih sokolskih društev, dočim je okoliha kljub prijavam svojih vrst, topot od tekem izostala iz neznanih vzrokov. Gotovo je, da imajo mestna društva, večjo priliko gojiti vse te igre, vendar je iz sokolske vzgojne strani nujno potrebno predvsem za slabše tekmovalce, da prihajajo na slične tekme, kjer se morejo le naučiti kaj novega. Tako so se torej za prvenstvo ljubljanske župe borile te vrste vseh starih najmočnejših društev v mestu: Sokola Matice, Tabora in Sokola II. ter Šiske.

Tehnično in organizatorno delo tekem je bilo v rokah župnega TO in vaditeljev iz vseh adeleženih društev.

Moški oddelki (člani in naraščaj) so tekmovali v odbojki in hazeni na telovadišču ljubljanske Sokola, ženski (članice in naraščaj) pa na Taboru v odbojki in košarki.

Pri članih so v odbojki nastopile štiri vrste, ki so igrala medseboj vsaka z vsako po dve igri, v slučaju neodločenega uspeha pa se odločilo tretjo. Nadmočno je nad vsem ostalimi zmagala vrsta Ljubljanske Sokola, ki je osvojila skupno 6 točk. Drugo mesto so si po trdi borbi s Taborjani priborili člani iz Šiske s 4 točkami, tretji pa so Taborjani s tremi točkami. Sokol II je ostal zadnji brez točke.

Tudi pri članicah si je v odbojki premočno osvojila prvo mesto vrsta Ljubljanske Sokola (6 točk) pred Sokolom II (4 točke) in Sokolom I. Tabor (2 točki). Tu so ostale zadnje in brez točke članice iz Šiske. Še enkrat je bila zmagovita vrsta Ljubljanske Sokola, in to pri ženskem naraščaju kjer so si osvojile 4 točke pred Taborjani, ki so drugi (3 točke) in Sokolom II, ki je na tretjem mestu z 2 točkama. Šišenske naraščajnice so bile najavljene a niso nastopile.

Simpaticičen izgled dame!

Največ pripomorejo k temu redno nečuvani zobje s

CIMEAN

odlično zobno kremo!

Pri Rudniku se je Gartner odtrgal od Rozmana — proti pričakovanju — in je privozil v cilj pred njim. Gartner je prevozil progo v času 4:43.20, Rozman v času 4:43.55, tretji je bil Valant 4:49, četrti Štirn 4:49.10.

Od juniorjev so se dirkači plaštrali takole: 1. Premk Pavel (Sava) 1:59.10. 2. Jesenovc (Sava) 2:01.10. 3. Gregorič (Sava) 2:01.20. 4. Štitar (Sava), 5. Kolkaj (Hermes).

Po končanih dirkah se je v prostorih gostilne pri Plankarju vršila razdelitev nagrad.

1. novembra bo olimpijski dan. Z odlokom ministra za telesno vzgojo je dovoljeno olimpijskemu odboru v Beogradu, da lahko priredi 1. novembra t. l. v vsej državi olimpijski dan. Ta dan bodo sodelovanjem krajevnih sportnih organizacij zbirali protovoljne prispevke in prodajali posebne sportne znamke s slikami naših znanih sportnikov. Glede na to, je jugoslovanski nogometni savez izdal okrožnico, v kateri odreja svojim podrejenim pod-avezom in klubom, da stavijo vse svoje sile za to, da bo ta sportni dan čim bolj uspeh. Denar od zbranih prispevkov se bo porabil za pravočasne priprave naših sportnikov, udeležencev olimpijskih tekem.

stlinah in doma. V mrzlovodnem, zmerno obljudenem akvariju, ki stoji v nezakurjenem lokalu, ne bo opažati pomanjkanja kisika, kajti mrzla voda vsebuje več kisika kakor topla, poleg tega pa dihajo ribe, ki jim je kri le za 2 do 3 stopinje toplejša od obdajajoče jih vode, pri nizki temperaturi zelo počasi.

Razumljivo je, da je trup v mrzli vodi precej neokreten in ker ribe, stoječe mirno, ne trošijo tele ne toplote, jim popusti tudi tek. V ogrethi sobah, kjer ne razvijajo rastline zaradi primanjkuje svetlobe dovolj kisika, priplavajo ribe na gladino, vdihavajoče vzduh nad gladino. To velja zlasti za manjše akvarije in priporočljivo je, obljuditi jih z ribicami, ki niso odvisne od prostega kisika v vodi.

Takih ribic je seve dovolj, žal jih pa le redko vidimo v naših akvarijih. V poštev pridejo zlasti veleperki Marcopodi, viridiuratu; in M. op. reularis. Obe ribi preneseta 8 do 10 stopinj, saj živita na Kl-tajskem v vodah do 40 vzporednika, kar ustreza v Evropi Španiji, južni Italiji in severni Grčiji. Prva ima bakreno rdečo, počezne proge, sicer je črno modra, druga je pa rjava črna s sivo črtnimi pegami. Hrbtna, podrepna in repna plavut se tem ribam bujno razvijajo v dolge vlečkače podaljske. Makropodi so bili prineseni prvokrat leta 1896. v Pariz, kjer jih je akvarist Carbonnier uspešno gojil ter jih leta 1871. poslal tudi v Nemčijo.

Zelo zanimivo je opazovati parček pri svatbi in nego iker in mladitev po samcu. Pomladi se začne svatba in traja v presledkih do hladnejše letne dobe. Pred svatbo si pa napravi samec na gladini penasto gnezdo, obstoječe iz nič kolikor zračnih mehurčkov, ovitih s trpežno sluzasto snovjo. Ko je gnezdo gotovo, privablja samec, odet v kraino haljo, samico pod gnezdo, kjer se ovijata telesi, samica izpusti ikre, ki jih samec takoj pri izstopu oplodi. Ikre se dvignejo kvivsku, poedine pa pokere samec z gobčkom in vbljuje v gnezdo. To se nekajkrat ponovi, nakar se čuvstva samca temeljito izpreobrnejo: doslej obojevala samica ne sme več k gnezdu in čim se le malo približa, jo on spodi s precej robatimi sunki nazaj v goščo, kajti samica ima to s'abo lastnost, da je lastne ikre in ji mladici izvrstno teknejo.

Ko vidimo gnezdo z ikrami, odstranimo samico takoj iz akvarija, da olajšamo samcu nego gnezda. V preteku enega do dveh dni gnezdo postane živo, od migljajočih repčkov. Čim se pogrezne kak mladik k dnu, ali pa, če se oddaljuje od gnezda, ga samec, noseč ga v gobčku, takoj vrne gnezdu. Po dveh do treh dneh se pa mehurčki polagoma zgube, mladici odplavajo, ko so absorbirali redilni mešček, s trebuchom za kruhom in love za naše oko nevidne ali komaj vidne močelke, s katerimi jih moramo obilno zalagati. Najbolje je, da odstranimo zatem tudi samca iz akvarija, kamor denemo 10 do 15 stebel mrve. Če je akvarij izpostavljen solnični svetlobi, se razvijajo naglo močelke, ki jih mladici love. Na prostem je v plitkih, stoječih vodah dovolj močelke in če si vsak tretji dan preskrbimo tako vodo, ki jih vlijemo v akvarij, bodo mladici, ki so spočeta le 4 do 5 mm dolgi, dobro uspevali. Če so malo večji, jim nudimo majhne samovke in bolne ter jih navajamo tudi na zelo fino na trgano meso, ki je najboljšo nadomestilo za živo hrano.

Ker so opisane ribice kakor redko kate-tere druge prikladne za majhne akvarije, trdne, s'kromne, neodvisne od kisika v vodi, ker jedo odrasli n. pr. tudi kuhaneč zelve in riž in ker je njih razmnožev zelo zanimiva, jih priporočamo vsakomur.

Lloyd George za angleško ljudsko fronto

London, 4. oktobra. AA Bivši ministrski predstnik Lloyd George se je nekemu novinarju z navdušenjem izrazil za ustanovitev ljudske fronte v Angliji. Med drugim je dejal: Če bo demokracija v Španiji premagana, se bo to zgodilo le zaradi tega, ker v ljudski fronti ni dovolj sloge, če pa bo nam v Angliji uspelo ustvariti ljudsko fronto, ne bomo zrušili sedanje angleške vlade, nego bomo udi za ves svet izvojevali zmagavo demokracije, ki je osnova svetovnega miru.

Iz akvaristove torbe O veleperkah

V času, ko zavedajo solnični žariki severno p'lobil vedno bolj poševo, pojema seve intenzit ta vetlobe in toplota in posledice tega so nam očtne na vodah ra-

Kupite domače blago!

Filmi letošnje sezone

Kaj nudi letos Merkurjeva produkcija — Bodoče premiere v Ljubljani

V »Kreutzerjevi sonati« igrata Albrecht Schönhals in Lil Dagover — Lida Baarova nastopi letos v več filmih

Nova sezona nam prinaša obilje novih filmov. Mnoge si bomo lahko v Ljubljani ogledali, saj imamo tri moderne, prenovljene kinematografe, ki se bodo gotovo trudili, da postrežejo občinstvu z dobrimi premierami. Poglejmo danes, kaj nam prinaša Merkurjeva produkcija. Lepo opremljena in z dobrimi pevci podana opereta »Dijak prosjak« je že šla čez platno. »Ave Maria« s slovečim tenoristom Gigliem osvaja s krasnim petjem in čuvstveno vsebino. Popoln in posrečen kontrast temu pevskemu sentimentalnemu filmu je velika fantazija po Wellsovem romanu »Konec in preporod svetov«. Nadaljnji filmi Merkurjeve produkcije so naslednji:

Hans Albers se bo predstavil dvakrat. Prvi njegov letošnji veliki film bo pustolovski. Albers nastopi v vlogi južno-ameriškega veleposelnika. Moderne družabne slike se menjaajo z zanimivimi posnetki iz življenja farmarjev.

vali pred evropsko javnostjo. Tudi tu bo imel glavno moško vlogo Willy Birgel, žensko pa Lida Baarova. Enako živahen pustolovski film je »Mož brez domovne«, v katerem bo igral Willy Fritsch.

»Rožmarin« je ljubka ljubavna zgodba mladega dekleta, ki navzlic preprosti vzgoji ubere pravo pot v življenje. Dejanje se odigrava v dobi pred svetovno vojno, film je poln pokrajinskih lepot in mehke ubranosti podeželja. Deklico igra ljubka Hansi Knotek.

Zanimivo snov obravnava film »Inkognito«, ki medtem že teče v Ljubljani. Napeta veseloigra, spletena okrog mladega milijonarja, ki ga igra prikupni Gustav Fröhlich. — Sloveči pisatelj Paul Keller je s svojim romanom »Zima v gozdu« dal podlago za velik film iz velegorja. To delo bo prav gotovo tudi v Ljubljani zbudilo mnogo pozornosti, zlasti med prijatelji prirode in med smučarsko mladino.

Z vsele plati vzame življenje film »Če ženske vladajo«. Kočljivo vprašanje, ali naj v vasi vladajo možje ali ženske, se na šaljiv način reši s poroko. Film je ustvarjen zelo realistično, dobri igralci so prenesli vaško življenje na platno, da je veselje.

Da je izbira čim pestrejša, bomo videli tudi Tolstojev »Kreutzerjevo sonato« v zvočnem filmu. Režiral je Turžanski, igrata Lida Baarova in Albert Schönhals. Dejanje se odigrava na ruskem veleposestvu, v Švicah in v mestni palači v Petrogradu, da je sloveče delo dobilo čim bolj blesteč okvir. — Povsem iz današnjega življenja je zajet film »Visoki kolodvor«. Opisuje nam doživljanje sprevidnika velemestne podzemne železnice, ki se mu posreči preprečiti vlom iz podzemnega predora v zakladnico velike banke. Prizori iz velikomestnega življenja, močni spopadi, pa vse skupaj vendar ne brez humorja, z glavnim igralcem

Gustavom Fröhlichem — nu, tako bo tudi ta film prav gotovo našel svoje občinstvo v Ljubljani.

Poslednje novice

»Pod vročim nebom« se imenuje nov nemški film, ki ga pravkar vrtijo v Grčiji. V glavni vlogi sta Ida Turay in Jack Trevor. »Dekleta v predsobi« se bo imenoval novi film, ki ga pripravlja Ufa. Glavna igralca bosta Hansi Knotek in Viktor Staal.

Donski kozaki bodo pri Ufi nastopili in zapeli v štirih kratkih zvočnih filmih pod vodstvom Sergeja Jarova. Pevski zbor, ki uživa svetovni sloves, se bo tako predstavil najširšemu občinstvu z izbranim sporedom ruskih, cerkvenih, vojaških, narodnih in koncertnih pesmi. Zraven bodo kozaki pokazali svoje narodne običaje in ples. Filmi bodo v kratkem gotovi.

Film mora biti umetnost, je dejal sloveči režiser Maks Reinhardt, ko se je pripeljal iz Solnograda v Pariz, da izvrši dokončne priprave za svoj novi veliki film »Danton«. Ta film hoče biti zvesta zgodovinska slika dobe, v kateri se je odigrala Dantonova tragedija. Film bo napravljen za veliko ameriško podjetje Warner Bros, ki bo letos poslalo v svet nekatere velike filme. Rešitelj človeštva bo obravnaval življenje in delo Louisa Pasteurja, s Paolom Munijem v glavni vlogi. Nadalje že tečeta v Evropi »Antonio Adverso« in »Poročnik indijske brigade«. Po treh filmih, ki se jim bo pridružil še »San Michele«, napravljen po slovečem romanu Axela Muntheja, bomo presodili, ali je ameriška filmska industrija res krenila na nova pota, trudeč se, da tudi sleherni najmanjšo vlogo za sede z dobrimi umetniki in da skrbi za prvovrstno režijo, za izvrstne posnetke in harmonično celoto vsakega filma.

Žena v sodobnem svetu

Kongres mednarodne ženske zveze v Dubrovniku

Nova predsednica je gospa Pol-Boelova — Lady Aberdeenova ostane častna predsednica

Danes ob pol 11. je bil svečano otvorjen deseti kongres mednarodne ženske zveze v Dubrovniku.

Kongres je otvorila ga. Leposava Petković, predsednica jugoslovanske ženske zveze, prisostvujejo pa mu med drugimi dvorana dama ga. Mirka Grujić, ga. Perović, soproga kraljevskega namestnika, Djuro Janković, minister za gozdove, lady Aberdeen, predsednica mednarodne ženske zveze, ga. Brunswick, državna podtajnica v francoskem prosvetnem ministrstvu, vse podpredsednice mednarodne ženske zveze in predsednice naslednjih nacionalnih ženskih zvez: Velike Britanije, Danske, Holandske, Avstralije, Italije, Francije, Švice, Avstrije, Madžarske, Belgije, Finske, Grčije, Jugoslavije, Južne Afrike, Rumunije, Češkoslovaške, Poljske, Irske, Indije, Peruja, Letonske, Estonske, Litve, USA in Kanada.

Navzočnih je bilo več ko 300 delegatki iz tujine in več sto iz Jugoslavije. Viharno pozdravljena je ga. Leposava Petkovičeva v zelo ganljivem govoru pozdravila kongres in pripomnila, da se vrši v Dubrovniku po želji pokojnega kralja Aleksandra I. Pozdravila je zastopnico Nj. Vel. kraljice, ministra g. Jankovića, lady Aberdeenovo, go. Perovičevno, francosko državno podtajnico Brunswickovo in vse druge odlične članice mednarodne zveze. V svojem govoru je med drugim naglasila, da šteje mednarodna ženska zveza 430 društev, preko katerih se ženski svet trudi, da ustvari zanesljiv temelj napredku in kulturi ter z veliko požrtvovalnostjo zastavlja svoje sile z ustvarjanjem potrebnih človekoljubnih, socialnih in splošnih kulturnih ustanov.

Nato je pozdravil zborovalec minister Djura Janković v imenu vlade z daljšim govorom, nakar je izrekel dobrodošli govor predsednik dubrovnike mestne občine R. Bračanović. Za pozdrave se je zahvalila lady Aberdeenova, predsednica mednarodne ženske zveze.

Za njo je govorila ga. Brunswickova pozdravila kongres kot uradna delegatka v imenu francoske vlade. Obširno je govorila o pomenu delovanja te zveze.

Lady Aberdeenova je predstavila kongresu predsednice posameznih nacionalnih ženskih zvez. Odvnetica ga. Ransonova je kot zastopnica mednarodne aliance za žensko volilno pravico izrazila željo, da bi kongres čim bolje uspel, istotako ga. Dreyfus kot zastopnica Zavoda za intelektualno sodelovanje. Ga. Avril de St. Croix prva podpredsednica mednarodne ženske zveze, je govorila o vlogi in pomenu ženske v luči stoletij. Njeno predavanje je bilo zelo zanimivo. Ga. Marija Gordonova je govorila o nastanku in ciljih ženske zveze.

Po končani otvoritvi kongresa je minister Janković objavil, da so na predlog vlade odlikovane naslednje članice mednarodne ženske zveze, in sicer: z redom sv. Save I. stopnje lady Aberdeenova; z redom sv. Save II. stopnje ga. Avril de St. Croixova, druga podpredsednica med-

narodne ženske zveze, ga. Marija Gordonova, Avstralija, četrti podpredsednica ga. Elizabeth Cutburryjeva, Angležinja in velika nacionalna delavka.

G. minister je toplo čestital gospem. ga. Cutburry se je pa v imenu vseh odlikovanih toplo zahvalila.

Ob 12.30 je ga. Vavassertova, šefinja kabineta g. Brunswickove, državne podtajnice v francoskem prosvetnem ministrstvu, imela predavanje o Franciji, ki so ga prenašale naša kratkovalovna radijska postaja v Beogradu in radijske postaje v Zagrebu, Beogradu in Ljubljani.

Ob 13. je kratkovalovna radijska postaja s priključnimi postajami Beogradom Zagrebom in Ljubljano ter s francosko radijsko postajo Pariz PTT, prenašala posebno emisijo iz Dubrovnika v zvezi s kongresom, v kateri so lady Aberdeenova, minister Djura Janković, ga. Leposava Petkovičeva in ga. Brunswickova na kratko podali svoje govore, ki so jih imeli na kongresu. S tem se je kongres končal.

Dubrovniki, 2. oktobra. o. Danes dopoldne se je vršila plenarna seja vseh delegatki mednarodne ženske zveze. Sestanek je bil v dvorani Oficirskega doma. Na njem je bila sprejeta naslednja brzojavka, ki je bila odposlana obema vojskujočima se strankama v Španiji: »Žene vseh organizacij vas pozivajo, da vpoštevate sklepe diplomatske Konference v Saïnt Jean de Luzu in da razlikujete še prav posebno med borci in neborci. Prizanesite ženam, otrokom, ujetničom in takim! Matere vseh plemen vas rotijo, da poslušate njih poziv!

Na seji je bilo danes sklenjeno, da bo prihodnji kongres leta 1938. v Angliji in sicer v rojstnem kraju predsednice lady Aberdeenove. Tedaj bo mednarodna ženska zveza slavila svojo 50-letnico.

Dubrovniki, 4. oktobra. Po petih deževnih dneh se je nad Dubrovnikom vendar epet zasmajalo sonce in udeležence kongresa so lahko spoznale lepoto dubrovnike ravnice. Posebno srečna prilika za to se jim je nudila, ko je gospa Milica Bančeva večeraj, v soboto popoldne, priredila v svoji krasni vili v Cavtatu rajanko na čast lady Aberdeenovi. Na čajanko so seveda bile povabljene vse delegatke, ki so se v Cavtatu popeljale z avtomobili in avtobusi. Popoldan je mrazil v najlepšem razpoloženju.

Veteraj je bila za novo predsednico mednarodne ženske zveze izvoljena gospa Pol-Boelova, dočim ostane lady Aberdeenova zaradi velikih zaslug dosmrtna častna predsednica. Obe izvolitvi sta bili soglasni. Boelova se je v nemščini zahvalila za pooblastitev. V zadnjih dneh se je zvrstilo več sijajnih predavanj. Med njimi je bilo ugotovljeno, da je treba v Evropi združiti še 12 milijonov malih stanovanj, če se hoče rešiti stanovanjsko vprašanje. — Današnja nedelja je bila namenjena ogledovanju mesta in okolice.

Zlarin — otok žensk

Trdo življenje ustvarja junakinje požrtvovalnosti

Zlarin je majhen otok pred Šibenikom. Skalnat je in pust — golji sivi Kras z nekaj dehtečega sniija in kovilja, matere dušice in kuša. Nad njim azurno, modro nebo, žarko sonce, okrog njega morje, bi- stro, kristalno, valčki, ki se igrajo in ga bo- žajo. V morskih globinah rasto korale, rde- če in trde, najnovejši ponos naše obrti. Do- volj barve in poezije, dovolj slanega, vlaž- nega vetra, ki boža, dovolj dišav, dovolj le- pote, da fantazija ustvari pravljivo o Ko- ralski princesi, ki s svojo lepoto zapeljuje ribiče v neznanje tuje daljše dežele, da se nikoli več ne vrnejo. Vse je originalno, obi- čajji in življenje, pokrajina in skromni do- movi z voltami portuni in skodičji. In ven- dar je tu doma siromaštvo, kakor malokje.

Če pazljiveje opazujemo življenje otočanov, boste kmalu zapazili, da je na otoku čudno malo moških, da je to skoraj izklju- čno otok žensk. Zlarin ima 1500 prebivalcev, a od teh je komaj poltruga stotina mož, z vsemi uradnimi osebami, financo in orožni- štvom. Moških domačinov sploh ni, razen starcev in otrok. Vsi so šli za delom v dalj- nje tuje kraje, ker jih rodna gruda ne more hraniti. Naša bogata in plodna domovina nima dovolj kruha za svoje sinove, oni od- hajajo kljub bogatim vztvam. Boazen na- gega časa. Selijo se, Brez živimov in potnih listov, pogostokrat kot žrtve dobičkažel- nih agentov. Žene ostajajo same, obdeluje- ju trto in suho rdečo zemljo, same lovijo ribe, prenašajo tovore na lastnih glavah, da se šibijo njih tenke noge in vitke postave. Same ostanejo, da varujejo v potu lastnega

obraz domače ognjišče, rodno hišo in čast rodbine.

Dekleta se ponavadi poroče že s 15 ali 16 letom. Z možem žive le nekaj mesecev, red- kokdaj leto ali dve. Nato mož odide. Trpek je ta odhod in vendar se ne preljuje niti ena solza. Žena ostane ponosna, samozavestna s težkimi dolžnostmi. Živi v spominih, ki vzklijejo od časa do časa bolj živo, ko la- dja prinese pismo ali celo denar. Življenjska borba s soncem in burjo, s skalo in ne- plodno zemljo jim zariše v obraz že zgodaj ostre poteze, a njihov pogled je kljub te- mu bister in veder. Nič potlačenege, nič s silo pridrušenega ne odseva z njihovega temnega in zagorelega obraza. Pri pogledu nanje ti vstane v duši podoba premožne naše žene, ki ji odseva z obraza sled za- tajejanega trpljenja — kljub temu, da ži- vi vse življenje ob strani moža in gospodarja — ali morda prav zato?

Zlarin ni izjema. Takih ženskih vasi ima- te po Dalmaciji vse polno, kjer vedno živi veliko zvestih Penelop, ki desetletja čakajo na svoje može, ki se vrnejo izmučeni in veli — samo da jim žena zatisne oči in jih položi v domačo zemljo.

Življenjska vsebina teh žen je delo, samo delo, ne zase, nego za otroke, za rodbino, za čast rodbine. Zakonsko življenje jim je le kratka epizoda, ki se pri nekaterih ponovi od časa do časa, a pri drugih niti to ne. In vendar je ta žena zdrava, polna življenjske krepke in ponosna. Doživi 100 let na Zlarinu ni redkost.

FILATELIJA

Zobčanje

Pri določevanju znamk pride v poštev tudi rob znamke, ki je gladek, prebit ali zobčan. Če je gladek, imenujemo znamko rezano, nasprotno pa je znamka zobata. Rezanje imenujemo znanke zaradi tega, ker jih morajo posamezne s škarijami striči iz pole. Pri rezanih znamkah moramo pa- ziti na to, da je ostalo dovolj roba in da ni bila znamka sama zarezana. Zlasti mo- ramo gledati pri takih znamkah, ki so bi- le izdane zobčane in je le slučajno ostala kakšna pola rezana. Če ta posebna znam- ka nima dovolj širokega roba, lahko upra- vično sumimo, da je le kakšen slepar od- rezal zobčke in tako poizkusil napraviti iz manj vredne znamke boljše. Prebite znam- ke imenujemo liste, pri katerih nimamo zobcev, ampak gre pola znamk samo sko- zi stroj, ki prostor med znamkami tako prebije, da se dajo posamezne odrgati.

Tudi pri teh vrstah znamk poskušajo sleparji pogosto vleči dobičke na ta način, da jih samo odrežejo. Lahko se pa zgodi, da je takšna znamka odrezana že na po- šti s škarijami, zlasti, če so pole tako slabo prebite, da je znamke nevarno trgati.

Kakor smo že omenili, so znamke lahko rezane, zobčaste ali samo prebite. Znamke prebitajo s pikastim ali robotim vbodom, kratkim, črtkastim zasekom, vijugasto ali žagasto. Ker znamke niso dostikrat dovolj ostro prebite, jih teže ločimo drugo od druge kakor zobčane, zlasti če je papir močan in so presledki med posameznimi prebiti- mi mesti precej veliki. Tako se rado zgodi, da znamke zatrgamo.

Ker je zobčanje pogosto edini in glavni znak dveh zelo podobnih izdaj in ker dostikrat po zobčanju spoznamo, ali so znam- ke prave ali ponarejene, moramo na zob- čanje zelo paziti. Kar zbira filatelisti znamke, ločijo tudi zobčanja. Določili so zanje enotno merilo, in sicer število zob- cev, ki pridejo na 2 centimetra dolžine. Ta- ko torej pomeni izraz »znamka je zobča- na 14«, da pride na dva cm dolžine 14 zobcev.

Ker pa marsikatera znamka ni dolga 2 cm in ker bi bilo merjenje in preštevanje zelo zamudno, so olajšali to delo s posebnimi zobomeri. Njihova uporaba je prav preprosta; znamko položimo na zobomer tako, da pridejo vrhovi zobcev na zarisane črtice, luknjice pa natanko v črne pike. Potem lahko hitro ugotovimo, koliko zna- ša pri znamki zobčanje. V začetku bomo morali znamke pogosto precej časa premi- kati sem in tja, da bomo odkrili pravo zob- čanje, počasi se bo pa oko že tako navdi- lo tega, da bomo lahko vsaj približno že v naprej ugotovili, koliko znaša pri zam- ki zobčanje. Seveda moramo gledati, da bomo imeli res natančen zobomer, ker se sicer rezultati, ki jih bomo dosegli ne bo- do nikoli ujemali s katalogom.

Pri merjenju zobcev je že vsak filate- list nedvomno opazil, da imajo nekatere znamke zelo lepe vogale pri drugih pa so vogali topi ali pa se samo malo poznajo. To je v zvezi z dvema načinoma zobča- nja. V prvem primeru so ostre igle, ki de- lajo luknjice, razporejene kakor glavnik. Zato imenujemo to zobčanje tudi glavnik- sto ali boljše grebenasto. Stroj zobča vse- lej samo po eno vrsto in se potem pomika pola vselej za eno višino znamke dalje. Tako se torej znamke zobčajo navpično in vodoravno hkratu in so vogalni zobci enakomerni. Pri drugem zobčanju — črta- steni — pa preluknjajo polo najprej po vseh vodoravnih, potem pa po vseh nav- pičnih vrstah in tako se vogali ne morejo lepo ujemati.

Razen tega imamo tudi tako imenovano predalno zobčanje, pri katerem se preluk- nja vsa pola hkratu. Pri tem načinu imo- prav tako lepe vogale.

Pogosto pa se zgodi, da znamke niso zobčane v vseh smereh enako. Na eni ali dveh straneh so morda igle za zobčanje tesneje spojene ali pa stoji bolj narazen, tako da dobimo časih pri isti znamki več zobčan. To smo opazili zlasti pri prvih, edinih slovenskih znamkah, ki so bile iz- delane v zelo neurejenih razmerah, ko se ni bilo mogoče paziti na grafično popol- nost, saj je pošta potrebovala takrat to- liko znamk, da so tiskarne komaj mogle ustrediti vsem naročilom.

Pogosto se zgodi, da so zaradi varčeva- nja s papirjem vogalne znamke tako blizu roba pole, da robov ni mogoče zobčati. Zlasti pri ameriških paketnih znamkah opazimo to pogosto. Tu se dostikrat zgo-

di, da ostanejo znamke na dveh straneh, in sicer na navpični in vodoravni strani nezobčane.

Če stroj za perforiranje slabo deluje, se lahko zgodi, da preskoči eno vrsto in tako dobimo dve znamki, ki v sredi nista zob- čani. Združeni znamki sta navadno za spe- cialista precej vredni, če pa ju potem pre- režemo, izgubita dosti na vrednosti.

Dvostransko nezobčane znamke, ki jih dobimo v zadnji dobi zelo pogosto, so na- menjene za frankaturne avtomate. Pri teh avtomatih so znamke navite v kolobarju in zato ni potrebno, da bi bile na vseh štirih straneh zobčane.

Slučajno se lahko zgodi, da tak kolobar uide stroju za zobčanje. Čeprav je treba te znamke potem odrezati od kolobarja s škarijami, jih vendar pravi filatelista ne mo- re imenovati rezane, ampak samo štiristran sko nezobčane. To, kar smo pravkar ome- nili o napakah pri zobčanju, velja lahko tudi za prebite znamke.

Le malokdo ve, da večino znamk lahko laže trgamo v eni smeri kakor v drugi, ka- kor pač leže papirnata vlakna. Da se znam- ke ne raztrgajo ali da se ne pokvarijo zob- čki, jih prepogemo tam, kjer so zobci, in potem nekajkrat z nohtom potegnemo po njih. Znamki potem še obrnemo narobe in naredimo isto tudi na drugi strani. Na ta način bomo vse znamke lahko brez te- žav in poskodb pretrgali.

Zlasti pri prvih slovenskih znamkah, pa tudi pri drugih državnih pogosto opazimo še druge neregularnosti v perforaciji. Zob- čanje teče pogosto posevno čez znamko, časih je celo dvojno ali trojno, če pa so pole slučajno zvite, dobimo vse mogoče spačke. Navadno tiskarne, ki kaj dajo na svoje ime, uničijo take znamke, v sili pa pridejo tudi te v promet, ali pa jih spravi- jejo v promet kakšni podjetni zbiralci. Ne- kaj pomena imajo samo za specialiste.

Doščanje papirja

Pri doščanju znamk je treba upoštevati tudi papir. Ali je bel ali barvan, je mogo- če dvomiti le tedaj, kadar je ton barve zelo slaboten. Navadno označujemo vsak ne preveč očitno barvan papir za bel, če- prav opazimo na njem rahel rumenkast, modrikast ali rdečkast odtenek. Samo tam, kjer se znamke prav po teh odtenkih raz- likujejo, razlike upoštevamo. Zlasti pogo- sto je to potrebno za razločevanje origi- nalnega tiska in novega natiska. Pogosto učinkuje tudi guranje na ton papirja. O vplivu podnebja na barvo papirja smo že govorili. Znamke se tudi ločijo pogosto po tem, ali je papir enostranski ali oboje- stransko pobarvan (avstrijska pošta v Le- vanti!)

Razen barve moramo upoštevati tudi de- belost papirja in njegovo kakovost. Prav mi dobimo na svojih lastnih slovenskih znamkah prve izdaje vse vrste papirja, od debelega do tankega, od mehkega do trde- ga, od gladkega do hrupavega. Navadno lahko določimo kakovost papirja, če papir otipljemo. Črtast papir, to se pravi papir, v katerem opazimo vzporedna rebra, spo- znamo, če znamko zasenčimo ali pa polo- žimo na temno podlago. Prve znamke so bile no večini tiskane na papirju, ki je bil izdelan na roko. Zaradi pomanjkanja su- rovin opazimo mnogo razlik v papirju zla- sti med vojno in takoj po njej. Nekatere znamke na so tiskane tudi na svilenem pa- pirju, na rastlinskem papirju (Kašmir), in na oljnatem papirju (Prusija).

Da bi noštne uprave preprečile ponare- janje znamk, so že kmalu začele označeva- ti papir, ki je bil namenjen za tiskanje znamk, s posebnimi znaki. Ta znak imenu- jemo »vodni znak« in ga navadno opazimo, če pogledamo skozi znamko proti luči.

Pri stari Nemčiji, Švici in še nekaterih drugih državah so v papir za znamke že pri izdelovanju vtisnili tanke svilene barvast- ni niti. Pozneje so ta način nehali uporabljati in so papirnati masi za znamke prime- šali svilena vlakna, da so dobili tako ime- novani vlaknasti papir, ki je že zdaj mar- sikje v rabi, zlasti pa ga uporabljajo za izdelovanje bankovcev. Tak papir dobimo pri avstrijskih znamkah iz l. 1919. s sliko parlamenta.

Naročniki ponedeljskega »Jutra« prejemajo revijo »Življenje in svet« zastonj.

Novo odkrita Ida Turayeva sodeluje pri filmu »Pod vročim nebom« v Grčiji

»Otroci sreče« je naslov velike veselo- igre iz življenja ameriških reporterjev. Glavni vlogi imata Lillian Harvey in Willi Fritsch. Režiral je Paul Martin. Snov tega filma je zelo dobra in dovolj humorno ob- delana, da občinstvo ne pride iz smeha. To obeta biti eden najbolj mikavnih filmov nove sezone.

Zgodbo pevke, ki po čudovitih okolišči- nah prispe na velik variete v Ameriki in postane osrednja oseba pustolovske zgodbe o dediščini, objavnava film »Duet«. Ustvar- jen je bil po zelo znanem romanu »In ti, srce, se pelješ zravens«. Glavno vlogo igra Marika Rökkova, ki smo jo spoznali v »Dijaku-prosjaku« in si je hitro pridobila sloves.

»Zaključni akord« se imenuje film, ki umetniško obravnava zgodbo neke matere. To je glasben film, popolnoma v žanru »Mazurke«. Glavno vlogo igra Lil Dagover, z njo je Willy Birgel v vlogi genial- nega dirigenta.

Lilian Harvey med »Otroci sreče«

Izrazita filmska opereta je »Koncert na dvoru«. Dve imeni povesta dovolj: Marta Eggerth in Paul Hörbiger. Zvenec in počof film, kjer bodo prijatelji lahke glasbe uživa- vali v veliki meri.

»Jeza v svobodo« ali tako nekako se bo imenoval velik film, ki bo obravnaval uso- do poljskega konjeniškega častnika v ru- ski službi. Ta filmska drama riše prijatelj- stvo in narodno zavest, oficirsko čast in ljubezen do lepe Rusinje v močnih drama- tičnih konfliktih. Glavni vlogi: Hansi Knotek in Willy Birgel.

Vprašanje, ali pripada mati samo svo- jim otrokom ali pa ima tudi pravico do lastne sreče, je vsebina lepo iz življenja zajetega filma »Irena«. Odgovor je tale: Ne eno, ne drugo, marveč oboje. V glavni vlogi lepota Lil Dagover.

Film »Izdajalec« ima za podlago pustolovščino, kakršne še nismo videli. Snov je podala zgodba, ki se je primerila v zadnjih letih v velikem svetu in so jo doslej skri-